

JULLI WIBORG
FRØKEN KISS

J. W. CAPPELENS FORLAG, KRISTIANIA
DET SCHÖNBERGSKE FORLAG, KJØBENHAVN

FRØKEN KISS

JULLI WIBORG

FRØKEN KISS

TREDIE OPLAG

KRISTIANIA

J. W. CAPPELENS FORLAG

FOR DANMARK: DET SCHØNBERGSKE FORLAG

1910

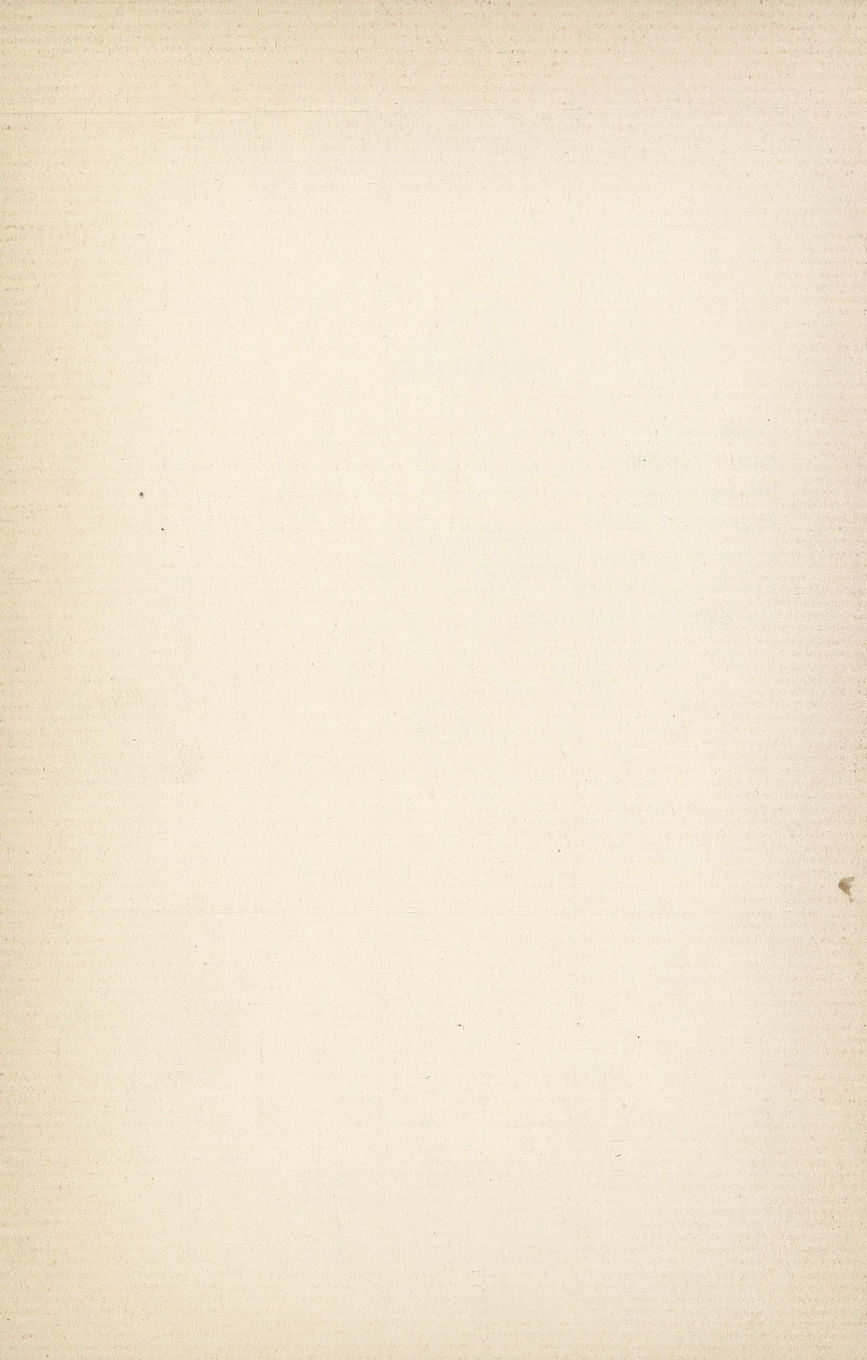
Nasjonalbiblioteket
Depotbiblioteket

Copyright 1910
by J. W. Cappelen.

INDHOLD

	Side
Opsat haar	7
Kiss i uniform	12
Til bedstemor	32
Eggedosis i haven	68
Inden fire vægger	93
Paa Rakkestøhesten	106
Da Kiss var krambukar	125

OPSAT HAAR

«NEI, VET DU HVAD KISS, nu maa du sandelig se at faa sat op haaret dit. Du er virkelig altfor stor til at gaa med den derre fletten dinglende nedover ryggen,» sa Tordis Wold, idet hun tok et kraftig tak i Kiss's tykke, gule flette, saa hun satte i et hvin — midt paa selveste Storgaten.

«Au, da! Er du rusk, Tordis. Jeg mener du vil dra hele parykken av mig, jeg. Faar jeg flere slike nap, er det bedst jeg gaar ind til Skiltvedt og kjøper haarnaaler sporenstregs.»

«Ja, det burde du, Kiss, for det tar sig ikke ut, ser du. Du har saant voksent ansigt for din alder, det siger alle.»

Gudrun var ikke helt enig med Tordis.

«Kiss klær forfærdelig godt flette, synes jeg. Og saa er den saa tyk og lang. Det er noget andet end vort pjuskehaar; vi kan være glad til, vi kan ha det oppe, vi — ialfald jeg» — la hun til, da hun saa, at Tordis blev litt furten over benævnelsen pjuskehaar. — Slik som hun strævde med sin haarfrisure!

Og et godt resultat syntes hun selv, hun hadde naadd.

Hun brukte jo baade kreptang og krølnaaler og silkesløife — og net omkring toppen — ogsaa et utal av kammer til og med.

«Hun bruker nu mindst en time paa det bustehue,» pleide Anton, broren, at si, «og endda blir det ikke noget penere.»

Gudrun brukte at ha fletterne rundt hodet og fæste dem sammen med en stor silkesløife, for de var for korte og for tynde til at gaa over hinanden.

«Jeg fjusker saa godt, jeg kan med dette haaret, og endda ser jeg ut som en onge,» sa hun leende til veninderne. «Jeg skulde ønske, jeg saa saa klok og intelligent ut som dig, Kiss!»

Denne sidste bemerkning vilde Tordis helst blaase bort, for hun likte ikke, at alle talte om, hvor flink Kiss var i alle ting.

Bedste middelskoleeksamen hadde hun, flink til at svømme, seile, ro — og al saan idræt, som passet for gutter, men det ekleste var, at hun ogsaa hadde ord for at være saa flink til at spille piano, endda hun bare lærte av sin mor — og alt det, hun kunde utenad!

Hvormeget end Tordis strævde, klarte hun ikke saameget som at spille utenad den lette menuetten i Køhlers noteskole, og allikevel betalte hun i dyre domme hos spillelærerinden hver maaned.

Hendes eneste trøst var, at Kiss ikke var saa fint klædd.

Tænk, hun eide ikke saameget som et silkeliv engang — og bare et billig sølvarmebaand, mens hun

hadde to nydelige av guld — et med slange, og et med laas og hjerte i. — — —

«Jamen, Kiss! Du burde begynde med top. Saa knakende kjæk, som du var dengangen hos Gudrun, da fru Strøm friserte dig. Og til den nye sommerhatten maa du altsaa ha top, ellers staa den ikke paa hodet, det vil jeg bare si dig.»

«Aa, gid — hvor du maser Tordis. — Forresten skal jeg si dig, at mor har talt om det, hun ogsaa; for jeg sliter saa paa bluserne bak. De blir ganske blanke i ryggen. — — — Men uf, — jeg blir saa voksen og maa være saa rolig og høitidelig. Og saa siger folk De og frøken, og saa skal jeg stadig gaa og tænke paa, om jeg ser skikkelig ut. — Nei, fy, — det er væmmelig! Frøken, naar en ikke er mere end 16 aar!» lo Kiss.

«Nei, vet du hvad» — det var Tordis's staaende uttryk — «en er da virkelig voksen, naar det er et aar siden en blev konfirmert,» — hun gjorde et kast med nakken, saa den kunstfærdig opsatte top gled en smule ut av kurs, og hun maatte slippe det elegante tak i skjørtet for at bringe den paa plads igjen.

«Isj! Ja — jeg vilde ønske jeg ikke var konfirmert endda, jeg,» sa Kiss; «saa slap jeg disse ekle side skjørterne, det gaar jo næsten ikke an at røre sig i dem.»

«Pyt, — dine er da ikke side, de naar da sikkert ti centimeter fra jorden,» sa Tordis. «Det er værre

med mine. Mamma vil partout, jeg skal ha litt slæp, det gir saan elegant slank figur, siger hun. Men saa har jeg ogsaa et svare stræv med at holde op, forat ikke skjørtekanten skal bli sølet.»

«Hverken mor eller far liker for side skjørter,» sa Kiss. «Far kalder dem for bakteriesamlere og gatefeiere, og mor siger, at skal de holdes rene og hele, saa rækker en ikke andet end at børste og at sætte paa nye kantebaand. Nei, takke mig til at gaa med korte skjørter, da,» — og dermed satte hun paa sprang opover bakken, mens de andre kom langsomt spaserende efter — som fine damer.

«Du er ordentlig barnagtig, Kiss. Det passer sig ikke for en ung dame at løpe slik, og husk paa, du er en embedsmands datter,» sa Tordis, «saa folk lægger merke til dig.»

«Ha, ha, ha!» lo Kiss, saa det runget. «Den var god! En embedsmands datter skulde kanske sitte paa stasen hele dagen og snøre føtterne som de kinesiske kvinder. Nei, nu synes jeg du blir litt for snerpet, Tordis — forresten, du mener nok ikke noget med det. Tror du ikke, jeg vet, at du leker gjemmekikke med brødrene dine og springer som en gut — i den korte vaskekjolen!»

Tordis blev rød. — «Ja, hjemme saa.»

«Er det ikke moro kanske?» sa Kiss. «Jeg kommer til at længte forførdelig efter alle hjemme; slik moro, som vi har. Husker du alle de udmerkede gjemslerne, Gudrun.»

Gudruns øine straalte.

«Ja, i flatbrødkassen paa staburet foreksempel — der sat vi længe; tilslut maatte vi gaa frem, husker du.»

«Ja, for ingen visste, at flatbrødet var lagt op paa hylden i spiskammeret.»

«Ogsaa den gang, vi sat oppe i valnøttetræet, og Erik satte sig i husken og ropte: Skriker dere ikke nu, saa vil jeg ikke mer, — og du kastet hatten din ret ned i hodet paa ham — ja, da lo vi ordentlig godt — saa forskrækket, som han blev.»

«Ja, han trodde ikke, nogen piker kunde greie at klatre op.»

«Vi har hat det rasende morsomt paa toldboden, Kiss. Jeg synes aldrig, vi fornøier os slik andre steder.»

Kiss blev en smule vemodig ved tanken paa, at nu var det snart slut. — Hun skulde reise langt, langt avsted med dampskibet til fars barndoms-hjem, til en av fjordene nordenfor Bergen — for at gaa i huset et aars tid.

Kiss var blit litt tynd efter al læsningen til middelskoleeksamen. «Ikke fuldt saa tyk som før,» rettet Eva, naar far sa, Kiss var blit tynd og vilde ha godt av at komme til bedstemor og de tre gammeldagse, men snilde tanterne paa den store, gamle doktorgaard. Bedstefar var død for flere aar siden, saa ingen av barnebarnene husket ham.

Den nye distriktslæge bodde i en liten villa like i nærheten. Men bedstemors gaard blev allikevel av bygdens folk kaldt for doktorgaarden.

Hvis hun da fremdeles hadde lyst til at bli lærerinde, fik hun prøve — — hun var jo bare seksten aar.

— — — De tre veninder var kommet op paa Knatten, hvorfra der var en henrivende utsigt over fjorden med de mange holmer og skogklædde øer, og den lille, fredelige by med den vakre kirke øverst oppe paa «Øen», en del av byen. — — —

«Se, der er brand i kirken!» ropte Gudrun — «nei, nu slukner det — — se, nu brænder det i Meyers villa, — se, hvor det gløder! Aa, er det ikke storartet!»

«Hys, ti stille, Gudrun; ikke snak om det, ellers taper det sig,» sa Tordis.

De tok plads paa en bænk, og snart efter lød en vakker tostemmig sang utover lien.

Kiss satte understemme til.

«Norge, Norge, hytter og hus, og ingen borge,» lød det med ungdommelig begeistring fra de tre struper.

Sang avløste sang — alt til Norges pris. Kiss førte an — det var en selvfølge; for Kiss var musikalsk, det laa i blodet. Hun hadde arvet det efter mor.

Da Kiss kom hjem til aftens, hadde hun en bundt haarnaaler i lommen, to smaa sidekammer og en svær nakkekam — akkurat som ryggen paa bedstemor Schrams gyngestol, sa hun til butiksdamen hos Skiltvedt, og vilde derfor heller ha en klemme.

«Nei, frøken; De maa ta den kammen, for den er aldeles moderne.»

Og da baade Gudrun og Tordis mente det samme, gav hun sig. — — —

Far og mor og Eva var i selskap, og Kiss var alene i stuen med Marie.

Hun sat ved spisestubordet med det lille kjøkkenspeil opstillet foran en haug med bøker.

Det tykke haar flommet nedover skuldrene som en guldgul kappe, øinene hadde et spændt uttryk. En liten rynke dannet sig mellem øienbrynene.

«Nu vil jeg faa det til,» sa hun energisk.

Hun delte haaret i midten og puffet det fremover paa siderne med de smaa sidekammer og bandt et baand forsvarlig rundt; derpaa tok hun et kraftig tak og virret og virret, til det var saa fast som det sterkeste taug.

«Uf, nei, — det blir vist for hardt, det herre.»

«Ja, du maa ikke dreie saa,» sa Marie. «Eva lægger det ganske løst, hun. Saan, se her!»

«Jada, vent bare, — men synes du ikke, jeg burde ha del, for jeg vil ikke kreppe eller slikt noget tøis.»

«Joda, du klær ogsaa del; men forsøk om du kan faa det høit, da!»

Kiss tok hele stasen ned og greide haaret ret op — bandt fast rundt — drog det frem og satte gyngestolkammen dypt nedi.

«Det var nydelig! Saan maa du ha det,» ropte Marie.

«Ja, det er bare, naar jeg holder i det, det. Men naar jeg slipper taket, glir det bakover,» sa Kiss med et litet suk.

«Da maa du ha en kam bak ogsaa,» sa Marie, «saa glir det ikke.»

Ja, gyngestolen skulde jo ha staat bak — hun fik kjøpe en kam til, det var ingen raad med det. Fire kammer! Det var svært.

Nu gik det udmerket. Passe løst virret — en stor tul.

Marie glemte at læse paa tysken — hun fulgte interessert med i Kiss's vanskelige operation.

«Aa, saa pent!»

«Uf, nei, — det er en naal, som stikker saa grusomt; jeg er nødt til at ta det ned — og nogen haar strammer saa.» — — —

En — to — tre, — alle haarnaalene ut og saa til igjen for tredje gang.

«Nu kjendes det saa godt, men hvordan ser det ut?»

«Ikke saa pent som første gang,» sa Marie; «det er noget rart der,» og hun stak haanden bort i kunstverket for at rette paa feilen.

Et hyl fra Kiss fik hende straks til at trække den tilbake.

«Ikke rør! Du ødelægger den bare. Og nu er jeg aldeles lam i armene av at holde den oppe, saa nu faar den være, som den er,» tilføide hun mer rolig, da hun saa sin top utenfor al fare.

«Men nu vil jeg se mig bak. Sæt lampen paa kommoden, Marie — der ja — nei, litt nærmere speilet, saa jeg kan se; — gi mig det lille speilet. Ja, nu ser jeg ordentlig godt. Aa du, hvor rart det er. — Den er ikke saa værst, er den vel?»

«Nydelig!» ropte Marie. — — —

Et knas! — Som om en sten var slynget like mot speilet. Glasbitene sprutet i alle retninger, — paa kommoden, paa gulvet — paa mors sybord!

«Aa — aa — aa! — Aa, Kiss!»

Skræk stod malet i de to ansigter. — — —

«Jamen, hvem var det, som knuste det, da?» sa Marie, da hun fik mælet igjen.

«Lampen! Lampen!» jamret Kiss.

Hun stod der med sit nyfriserte hode, blek og forskrækket, med lampen i haanden — den store, varme lampen, som hun hadde tat ned fra sin plads og sat for nær speilet.

«Aa, at jeg ikke kunde ha tænkt det,» sutret hun. «Hvad skal jeg gjøre? Hvad tror du mor og far siger?»

«Aa, Kiss! Aa, Kiss!» var alt, hvad Marie kunde si. — — —

Lampen blev sat op paa sin plads og lyste og varmet som før — den var merkelig nok ikke blit truffet av glasbitene.

Disse blev plukket forsiktig op.

«Det gaar ikke an at lime dem sammen, vel?»
sa Marie.

Det gapende, store, sorte hul i speilet grinte mot dem i al sin uhyggelighet.

Og netop det speil, som mor og far var saa stolte av! Ikke bare fordi det var av fineste, slepne glas med kunstfærdig utskaaren ramme, men fordi mor hadde arvet det efter oldemor Ziesler, som igjen hadde arvet det efter sin far, den berømte general, som hadde kjæmpet mot Napoleon i slaget ved Austerlitz.

«Rammen er da like god,» trøstet Marie.

«Men glasset er jo det dyreste,» klaget Kiss.
— — — Haarfrisuren var glemt — — speilet,
speilet!

— — —

Der gik det i trappen.

Eva kom først.

«Nei, se paa frøken Kiss da! Nei, men hvor kjæk du er. — — Hvad feiler dig?»

Hun sat som en mumie. Den ellers saa rødmende Kiss var graablek i ansigtet.

«Ser du ikke da, Eva?»

Hun pekte paa speilet.

«Hvem har gjort det?»

«Jeg skulde se mig i nakken, ogsaa satte jeg lampen for nær, saa det sprak.»

«Men Kiss! Og det gamle, fine speilet.»

Da brast det for Kiss. Hele den opdæmmede sorg fik avløp. Hun la sig over bordet med ansigtet i hænderne og hulket, som om hun hadde gjort en forbrydelse saa stor, at ingen i den hele verden hadde gjort den større.

«Pyt, det er ikke saa farlig. Jeg skal fortælle alt, jeg,» sa Eva, da hun saa hendes fortvilelse. «Der kommer de — gaa ind i soveværelset, Kiss.»

Derinde stod hun med døren paa glyt og hørte hele samtalen.

«Forfængelighet og tankeløshet,» sa mor og rystet paa hodet. «At Kiss virkelig kunne være saa naragtig og dum!»

«Aanei, sig ikke det mor. Det var ganske rimelig, at hun vilde se, hvordan hun tok sig ut; det er jo en stor begivenhet i hendes liv at begynde med opsat haar; men en mindre lampe hadde jo været heldigere,» sa far med et litet smil.

Kiss's hjerte svulmet av glæde. Taarerne stanset, og begyndelsen til et smil leiret sig om hendes mund.

Aa, hvor far var snild! Han skjændte aldrig for slikt noget, som de ikke gjorde med ond vilje.

Og mor? Ja, hun var jo saa hjertens god. Selv om hun blev ærgerlig og skjændte litt, naar de

slog noget istykker eller fik flænger i klærne, var hun like blid igjen ti minutter efter. Men naar det gjaldt speilet — mors eget gamle speil, da var det noget andet. — Saa græselig ræd som mor altid hadde været for, at det skulde knuses. Ikke en eneste, liten spræk hadde det faat i alle disse aar helt siden tipoldefar hadde eid det — og det var jo over hundrede aar siden.

Ogsaa skulde hun knuse det! Ved forfængelighet og tankeløshet.

Ved disse tanker styrtet taarerne paany frem, og hun hikstet, saa det hørtes ind i stuen.

«Er det Kiss, som graater?» spurte mor.

«Ja, hun er saa forfærdelig lei,» sa Marie.

«Kom ind da, Kiss!» ropte far.

Men hun blev staaende.

Mor gik hen og aapnet døren og trak hende med ind.

«Gid aldrig noget værre hændte,» sa far. «Du behøver saamen ikke faa hjertesorg for det speilet.»

«Ja, du kan saa si,» stemte mor i med.

Hun var ganske bløtgjort ved at se sin kjække Kiss saa sønderknust.

«Jeg maa virkelig si, det var en lykke, at ikke glasskaarene traf dere. Tænk, hvad følger det kunde hat!» fortsatte hun trøstende med armene om Kiss, som pudset næsen uophørlig og saa vidt vovet at se op med de av graat ophovnede øine.

«Ja, tænk om du eller Marie hadde faat glas i ansigtet,» sa Eva; «faat øinene ødelagte kanskje og blit blinde for resten av livet!»

Kiss drog et litet suk.

«Ja, vi kan takke Gud, at det gik, som det gik,» sa mor; «og nu skal du ikke sørge mer, Kiss. Det er tilgit og glemt for længe siden.»

Men dette blev formeget av det gode for Kiss.

Taarerne var ikke lenger borte end, at hun igjen snøftet.

«Men det er saa forfærdelig kjedelig, at speilet er saa gammelt, og at du har arvet det.»

Far mente, at alt maatte engang faa en ende, og nu hadde speilet faat sin. Og naar det hadde levet saa længe som i hundrede aar, fik det virkelig være fornøid.

Da lo allesammen og Kiss med.

— — —

Hele natten strævde Kiss med at sette glasbitene sammen.

Allerbedst, som hun hadde faat speilet helt igjen, hørte hun et knas — — der laa glasbitene strødd utover.

Hun tok fat paanyt; men det gik likedan.

I sin fortvilelse over, at det ikke lykkedes, skar hun fletten over med den største glasbiten. Det skal du ha til straf, du naragtige flette.

Hun tok fat i den for at kaste den langt avsted. — —

I det samme vaaknet hun. Det var noget, som stak i hodet.

Fletten! — Glasbiten! —

Hun tok sig til hodet.

Aa, hvor godt, at det bare var en drøm!

«Tænk, at jeg har glemt at ta haaret ned. — En av haarnaalene stikker mig saa grusomt,» sa hun til den forskrækkede Eva, som var vaaknet ved, at Kiss hadde skreket i søvne. «Tror du, mor var svært lei, Eva?»

«Pyt — tænk nu ikke mer paa det speilet, Kiss. Mor kysset dig jo og sa, at du fik være glad, dere slap fra det uten nogen skade. Læg dig nu rolig til at sove. Klokken er fire. Ta endelig ut alle naalene.»

«Burde jeg gaa med top, Eva?»

«Ja, naturligvis» — — hun gjæspet. «Jeg skal hjelpe dig.»

«Aaja, vil du!»

«Godnat da! Sov godt!»

«Tak i lige maade.»

— — —

Om en liten stund hvisket Kiss:

«Eva, — sover du?»

«Uf, Kiss — ja, næsten.»

«Vet du, hvad jeg vil? — Jeg vil kjøpe et speil igjen for de pengene, jeg fik for at ta ut unionsmerkene av toldbodflaggene.»

«De skal du jo kjøpe urkjede for. — Ikke snak mer, er du snild. Der blir nok en utvei til nyt speil. Nu svarer jeg ikke mer. — Godnat!»

«Nei, nu skal jeg tie stille. Men jeg er saa glad, jeg har de pengene. — — Godnat!»

KISS I UNIFORM.

NOGET AV DET MORSOMSTE, Kiss visste, var at klæ sig ut og optræde som sangerinde. Eller hun skapte sig om til gut, tok paa sig Eriks gamle klær, puttet haaret opunder luen, som hun trak godt nedover ørene, laget barter av sot og sværtet øienbrynene.

Hun blev da saa ukjendelig, at selv mor studset, engang hun i det kostume banket paa kjøkkendøren og spurte med skarrende stemme: Undskyld frue, er det her, der er værelser tilleie? — Men da hun selv brast i latter over mors forskrækelse, var hun straks røpet.

Mor kunde jo ikke godt negte hende slik uskyldig fornøielse, men hun saa en smule skjævt til de fremspirende skuespillertalenter hos sin kjære Kiss.

Far mente, det var ikke saa farlig. «Barnet slegter forresten paa sin mor; der findes da ikke en bedre skuespiller end dig, Elise.»

Naar mor hadde været ute i byen, agerte hun lyslevende alle de mennesker, hun hadde talt med — deres mine, deres taler, hele deres væsen.

«Men jeg klær mig nu ikke ut,» sa mor og lot, som hun furtet.

«Nei, nei, — men etterapelsestrangen ligger i blodet, den. Naar hun bare ikke bruker den til at gjøre nar av folk, faar hun da faa lov.»

«Men sæt at hun en vakker dag kommer og fortæller, at hun vil bli skuespillerinde?»

«Aa, — den tid, den sorg,» sa far. «Jeg er forresten viss paa, den tanke aldrig er opstaat hos hende.»

Og det var den heller ikke. Kiss hadde en eneste gang været i teater. Det var ifjor vinter — sammen med Erik.

Et dansk skuespillerselskap spilte «Axel og Valborg» i hotel Trudvang.

Hun hadde læst dette Øhlenschlägers berømte skuespil og glædet sig forfærdelig til at se det opført av virkelige skuespillere.

Men du alverden, hvor hun blev skuffet!

For det første var scenen saa altfor liten, og saa forstod hun slet ikke, hvad danskerne sa. Hadde hun ikke læst stykket, kunde hun umulig faat tak i samtalen.

«Her er da den berømte Trondhjems kirke, hvis ry har bredet sig til selve Rom,» blev frem sagt med en snøvlet, pipende stemme uten spor av den patos og værdighet, som Kiss hadde ventet.

Og da Valborg i sidste akt døde ved sin faldne vens side, mens Wilhelm sang jomfru Elses og

ridder Aages vise, fandt hun det saa komisk og unaturlig, at hun sat ganske forpint av latter; mens hun tydelig saa frøken Lorentsen tørre øinene. — — —

«Pyt, nei, — jeg hadde tænkt mig det ganske anderledes,» betrodde hun mor; «meget mer storartet. Den Valborg, jeg hadde tænkt mig, var meget yndigere end den dumme, stive der paa scenen. Og slik, som hun var sminket og pudret! Isj — jeg ønsker, jeg aldrig hadde set hende, for nu staar hun altid for mig, naar jeg tænker paa min Valborg. Og Axel var litet kjæk — han var altfor blid.»

«Skulde han ha været morsk da?» spurte mor.

«Nei, men mer alvorlig og mandig.» —

Mor nikket betydningsfuldt bort til far, som hadde hørt paa — bak avisen, men nu saa op. —

Mors øine sa saameget som: Vor lille Kiss begynder nok at bli stor nu, hun vet, hvordan en kjæk mand bør være. Men far bare smilte.

Hans tro paa Kiss's sunde dømmekraft var endnu ikke blit skuffet. Det hadde ogsaa vist sig angaaende teatret.

«Forresten tror jeg nok, de er flinkere paa nationalteatret,» fortsatte Kiss. «Der maatte det være moro at komme engang; tænk at høre al den deilige musik! Men det er nu vist ikke saa morsomt, som naar vi klær os ut herhjemme og leker — tror du vel, mor?»

«Nei, langt fra — og saa tænk dig, Kiss — det gaar ikke an at skoggerle naarsomhelst, naar en sitter i et stort teater.»

«Aa! Ja — da var det ogsaa noget at gaa efter. Det er jo det, som er saa moro, naar vi leker, at vi kan le saa meget, vi vil.»

Og Kiss hadde ikke tungt for at le. Men paa bunden var der allikevel alvor. Mer alvor end de fleste ante. For de dype smilehul, de blaa, skjælmiske øine og den lille skystræver av en næse saa ikke netop ut til at besværes av megen grublen og melankoli.

*

En aften mor og far og Eva var hos sorenskriveren i selskap, og Gunda barnepike sat inde hos de mindste, foreslog Kiss for Marie, at de skulde klæ sig ut. — —

Kiss tok paa sig fars kontordres med de gule knappene, og den store tolderluen med guldsnor rundt.

Eriks klær kunde til nød gaa an til Marie, naar buksen blev brettet op nedentil og sat fast med knappenaaler. En graa Nansenlue dypt ned paa hodet, og de var færdige.

Da de stod foran speilet for at mønstre sig, var de svært tilfreds med forklædningen.

Gunda barnepike blev ropt ind.

«Men hvad tror dere, kassereren siger til det, at du har tat uniformen hans, Kiss?»

«Pyt — det gjør da ingenting. Han har jo en finere, — dette er den gamle, ser du.»

«Ja — men, — du vet, uniform er naa uniform, da.»

«Far er saa snild, saa.»

«Ja, farvel da frue, — hils Deres mand saameget fra os. Det var uhyre kjedelig, vi ikke traf ham hjemme,» sa toldkassereren pludselig med grov mandsstemme.

«Den ongen,» lo Gunda. «Jamen faar hun det til ogsaa.» — — —

«Kom, saa gaar vi ned paa bryggen, Marie. Det er deilig maaneskin. Vi sætter os paa bænken under lindehækken, saa skal vi se, om de spaserende kjender os.»

Med armene over kors sat den lille, tykke toldkasserer med sin yngste søn og nød den herlige aften. Maanen stod stor og majestætisk paa himmelen; den skinte saa klart, at det næsten blev for lyst for de to paa bænken. Men engang imellem, naar en drivende sky passerte forbi, blev der dunkelt under lindehækken, og far og søn ønsket bare, at maanen rigtig længe vilde beholde sit tette slør; ti de følte sig unegtelig litt mere vel i dette halvmørke — ja, de vaaget endog at spankulere frem og tilbake paa bryggen. Men ikke før var skyen drevet forbi, og maanen stod like lys og smilende, før de søkte hen til bænken. Heldigvis stod den tæt ind til fjeldvæggen og lindetrærne

hang saa langt frem, at det var vanskelig tydelig at skjelne, hvem som sat der. Kun den brede guldsnor om luen og de blanke knapper i jakken fortalte de forbigaaende, at iaften vilde toldkassereren selv benytte sin bæk. — — —

Flere elskende par nærmet sig, men gjorde straks helt om. —

En undertrykt fnisen bragte dem til at snu sig. Hvor kom den fra? Ikke fra nogen paa bænken, naturligvis — slik fin, alvorlig mand, som Holstmark var. — — —

«Du maa ikke le saa, Marie, ellers skjønner de det.»

«Du da, — du fniser da nok, skulde jeg mene.»

«Ikke tal til din far i den tone barnet mit,» sa far med myndig stemme.

«Omforladelse, lille, tykke far.»

«Ja, det kan jeg like. — Men sig mig — har du lært dine lekser til imorgen, min lille pike.»

«Joda, lille vigtigper; det har jeg. Jeg er naa forresten gut, jeg. — Og saa skal jeg — — — men Kiss! Der kommer en mand! — Ser du ikke han hilser da! Aa, han kommer vist hit!»

«Hys, sit bare rolig. Det er saa mørkt her, at han kjender os ikke.»

Manden gik like bort til bænken.

Kiss satte i et skrik: «Aa, det er toldinspektøren!» og fôr op av bænken og satte paa sprang opover trappen.

Haaret faldt nedover skuldrene, og luen blev liggende i trappen.

Marie tok det med mer ro. I sine lange bukser gjorde hun et pent kniks for den forundrede toldinspektør og sa: «Det er bare Kiss. — Vi hadde klædd os ut.» Men idetsamme husket hun, at hun hadde Eriks bukser paa og satte paa sprang alt, hvad hun orket, mens hun lo i vilden sky.

Hvor var Kiss blit av, mon tro?

Marie fôr fra det ene værelse til det andet uten at finde hende.

«Ja, trodde jeg ikke, det vilde ta en gal ende,» mumlet Gunda, da hun hørte om inspektøren. «De ongene, de ongene — ogsaa i uniform da, — det er jo rent bespottelig er det.»

Og Kiss? —

Far — far — var hendes første tanke. Far maatte straks vite det. Og uten at tænke paa hvordan hun saa ut, fôr hun ind til sorenskriveren, rev op døren og ropte:

«Far! Toldinspektøren er her!»

Hele selskapet satte i en skoggerlatter. De trodde Kiss agerte inspektør.

Og sorenskriveren ropte: «Ja, kom bare ind du, vi er ikke rædde for dig.»

Men Kiss, som nu var paa graaten, bad med skjælvende stemme: «Aa, far, — kom straks er du snild, toldinspektøren staar nede paa bryggen; han

trodde jeg var dig, men saa løp jeg,» og dermed fór hun ut paa gangen.

Far efter.

«Men Kiss, hvad gaar der av dig? Og i disse klær.»

Hun fik ikke tid til at svare, for ovenpaa hørte de toldinspektøren spørre Gunda om Holstmark var hjemme. Hun bød ham gaa ind i stuen, saa skulde hun hente kassereren, som var i selskap nedenunder.

Da far kom, mottok inspektøren ham med et smil.

Far følte sig betydelig lettet.

«Jeg ser, De har faat en ny kollega, Holstmark!»

Far rystet paa hodet.

«Ja, hvad synes De vel?»

«Han var ganske rap paa foten, saa det ut til. Er han likesaa snar til at utføre sine embedspligter, saa springer han nok snart forbi Dem,» sa inspektøren med et lunt smil.

«Ja, jeg haaber, De undskylder hendes upassende opførsel og utilladelige forklædning — at det aldrig skal gjenta sig, behøver jeg vel ikke at forsikre.»

Den gamle, elskværdige inspektør slog ut med haanden og sa, at det var intet at tale om — det hadde blot været en sjelden fornøielse for ham — «en meget sjelden, maa jeg medgi, men det kan nok være, at den lille frøken bør optræde

civil en anden gang — jeg tror nok, det er det heldigste.»

Gunda kom netop ind med et glas vand, som inspektøren havde bedt hende om — og hørte den sidste bemærkning.

«Ja, De faar undskylde, inspektør, men jeg vil faa lov at si, at jeg advarte frøken Kiss, for jeg sa hende, som det var, at slikt noget vist blev regnet for majestætsforbrydelse.»

«Aanei, fuldt saa galt er det naa ikke da,» lo inspektøren; «men jeg antar hun har stof i sig til at bli en ganske god Köpenickkaptein.»

«Köpenick?» tænkte Gunda.

— — —

Ute i kjøkkenet fortalte hun den forskrækkede Kiss, at inspektøren hadde sagt noget fælt om hende. Hun maatte vist kjøpe noget til en kaptein, eller hvad det nu var.

Kiss tok en rask beslutning.

Da haaret var ordnet, og hele hendes skikkelse saa ut som en ærbar, ung pikes, banket hun paa døren.

Toldinspektøren smilte bare og strakte haanden ut. — «Naa, er du alt lei din nye stilling?»

«Jeg ber saa meget om undskyldning. Det var vist galt at ta de klærne paa, men jeg tænkte ikke over det,» sa Kiss med blussende ansigt.

«Og allerminst paa, at den gamle bussemanden skulde dumpe op i en slik komedie, ikke sandt?»

og saa knep han hende i de friske, røde kinder, som igjen hadde faat sine dype smilehul.

«Du ogsaa far,» sa hun og gav ham haanden. Far nikket og strøk hende over haaret.

«Ja, saa kan du til straf — eller belønning kanske — gaa ned til sorenskriveren og melde, at jeg tar inspektøren med mig til aftens.»

Kiss mer sprang end gik.

Førrige gang hun løp ind til sorenskriveren, var hun som fra sig selv av fortvilelse og skam. Nu var alt tilgit og glemt — knapt tyve minutter efter — og livet laa atter skjønt og sollyst foran hende. —

Men det var baade første og sidste gang, hun var toldkassereren under lindehækken.

TIL BEDSTEMOR.

DER VAR KOMMET BREV fra bedstemor og de tre tanter i Søndfjord.

Det gjaldt Kiss.

Det var blit regelen, at naar en av sønnedøtrene vel var konfirmert, skulde hun til fars barndoms-hjem — den gamle doktorgaard og gaa i huset under de tre tanters veiledning og moderlige tilsyn.

Berta, som nu var guvernante, hadde været der et aar, og Eva i hele to, — men saa var hun nu ogsaa blit forlovet derborte — med en ung doktor, amanuensis hos distriktslægen, og da hun endelig fik lov at reise hjem, maatte hun love at gjøre sig istand paa et aar; for da skulde brylluppet staa.

«Altfor tidlig,» sa far, — hun var jo knapt nitten aar.

Og da mor og far altid var enige, naar det gjaldt vigtige ting, maatte Eva og hendes unge doktor vente endnu i to aar.

Forlovelsen blev deklareret paa Evas tyveaarige fødselsdag.

«At gaa forlovet i to aar er bare bra,» sa mor; «jeg var saamen forlovet i hele syv, før vi kunde tænke paa at gifte os.»

«Ja, jeg tjente syv aar for Rakel,» sa far med et smil; «men de blev noksaa lange da du, endda jeg er viss paa, min kjærlighet til dig var større end Jakobs til Rakel.»

Og saa var det bedst, Evas doktor fik en selvstændig stilling — det var ikke rart bevendt med en amanuensis gage.

Efter en smule sutren fandt de sig i det fornuftige resonnement, og Eva var nu hjemme for at sy utstyr og samtidig være mors høire haand.

Et aar av ventetiden var nu utløpet, og deres taalmodighet var nylig blit belønnet ved, at Karl Hoff — Evas forlovede — hadde faat posten som kommunelæge i en av nabobyene.

«Netop efter ønske,» jublet Eva; «for nu kan vi komme oftere sammen og lære hinanden bedre at kjende.»

Erik læste til artium i Kristiania, hvor han bodde hos onkel Julius. Halvdan gik i første middel, lille Lirken var fem aar, og saa var det bare Kiss, som gik løs og ledig.

— — —

Men nu var brevet kommet, som svar paa fars forespørsel.

Bedstemor og de tre tanter i Søndfjord ønsket Kiss hjertelig velkommen. «Vi længes rigtig efter at faa Kristiane hit. Hun vil nok finde det litt stille hos sine gamle tanter og bedstemor; men vi faar haabe, hun ikke kommer til at længte altfor

meget. Det er bedst hun kommer saa snart som mulig, saa hun faar nyde godt av sommeren.»

Saasart som mulig! — Ja, det var der intet veien for. «Du er jo saa godt opklædd,» sa mor; «det eneste, du trænger, er en ny reisedragt.»

Kiss var straalende. Først og fremst ved tanken paa reisen langs kysten. — Hun fik straks fat i fars store Norgeskart for at slaa fast alle byene.

«For jeg vil neimen ikke gaa og spørre og spørre: Hvilken by kommer vi til nu, styrmand? — Det høres saa dumt ut.»

«Ja, ogsaa for dig, som skal bli lærerinde,» sa Eva.

«Artium skal jeg først ha,» hvisket hun bort i Evas øre, for at far ikke skulde høre det.

Det var jo hendes høieste ønske dette, først at bli student og derefter ta tillægsprøven ved en lærerskole.

Men de pengene, de pengene. — Far saa sig ikke istand til at klare mer end tre aar ved lærerskolen. Han hadde jo Erik at sørge for endnu i flere aar.

«Hadde vi bodd i Kristiania, var det en anden sak, eller i en by, hvor der var gymnasium, men at betale baade for ophold og skolepenge i fire aar, det gaar over mine indtægter — desværre.»

Og far hadde set saa inderlig bedrøvet ut, da han sa det, at Kiss hadde holdt op at gnaale om dette med artium.

Men fra den tid bad hun i sine aftenbønner altid om, at far maatte bli forflyttet til en by, hvor der var gymnasium.

Hittil hadde der været smaa utsigter. De par ganger, far hadde søkt, var en anden gaat foran, og nu var der intet embede ledig, som kunde gi haab om forflyttelse.

— — —

Imidlertid skulde da Kiss til Søndfjord — til det deilige Leitet, som altid hadde staat i tanken som et litet paradys paa jorden.

Den store, rare have med alle de koselige lysthuse, alle de rare uthusene med torvtak, hvor der vokste busker og bær.

Det hørtes jo som et eventyr, men Eva hadde virkelig plukket en liten kurv fuld av jordbær paa laavetaket, og bringebær var blit høstet i et toliter-spand paa drengestutaket. — —

Kiss saa det altsammen saa levende for sig. Hun hadde jo utallige ganger faat beskrivelse av hele herligheten — baade av far, mor, Eva og Berta, — saa hun syntes likesom, hun engang langt tilbake i tiden hadde været der hun ogsaa.

Vanskeligst var det at faa riktig øie paa bedstemor og de tre tanter. Snart lignet bedstemor gamle fru Prebensen, sorenskriverens mor, og snart var hun fru provsten.

Fotografiet lignet ikke, sa Eva. Hun var meget søtere og yndigere.

Tanterne var ogsaa som i en taake, — snilde var de vist, men ogsaa svært strenge, nøie paa alt mulig, ræd for alt, som kunde skade sundheten.

Kiss vilde vite besked om alt mulig hos Eva, — om alle værelserne, om veiene, om bønderne, om træerne i haven, kjøre^lnes navne, hønsene og grisene, — saa Eva tilslut maatte si stop.

«Du faar virkelig vente, til du kommer frem, Kiss, — da faar du jo se det altsammen. — Indbild dig nu ikke, at alt er saa storartet. Gammeldags har de det, ser du, og trist og ensformig maa der da være om vinteren, efter at Karl er reist,» og Eva satte op et medlidende ansigt, som fik Kiss til at le.

«Pyt — du tænker bare paa den filledoktoren din, du, — som om der ikke kunde være moro uten ham! — Jeg vilde ønske, der ikke var en eneste gut paa hele Leitestranden, for de er ikke det gran morsomme at være sammen med.»

«Er de ikke det?»

«Nei, for de gjør sig bare til allesammen. De lægger an paa at si noget morsomt for at faa pikkerne — nei, damerne til at le, og saa er det bare noget vaas, det de kommer med. Se bare paa den vigtige Jansen paa apoteket. — Har du nogengang hørt ham si et fornuftig ord?»

«Nei, han da, — men alle er nu ikke saa snobbet.»

«Sig mig en, som er kjæk da?»

Eva maatte virkelig tænke sig om.

«Nei, du har ret i det, Kiss. Her er virkelig ikke mange at vælge mellem. — Guttene er for voksne, og mændene er for guttete. — Men» — tilføiet hun med et skøieragtig smil, — «i Bergen du! Der er to kjække karer, du!»

Kiss blev slet ikke rød.

De prospektkort, hun pleide at faa fra Eigil og Kristian til den første august, fødselsdagen, og til jul, blev hun altid glad for.

Men kjære — de var jo blot to smaagutter.

Hun tænkte aldrig paa, at likesom hun selv var vokset fra korte skjørter og fletter, saa var de gamle venner vokset fra korte bukser og busseruller.

Hun saa dem altid for sig, som de var dengang, de var ute og fisket, og hun nappet i Kristians snøre.

*

Kiss stod paa dampskibet og viftet med lommetørklæ, saalænge hun saa et glimt av sine kjære. Allesammen var fulgt med ned paa bryggen.

Lille Lirken var saa nydelig i den hvite kjole og med røde sløifer i haaret. Hun kysset paa fingeren til Kiss og ropte: «Skiv møe te mei, Kiss!»

Det var ikke frit for, at et par taarer listet sig frem i øienkrokene. —

Det var nu allikevel rart at reise hjemmefra. — Den lille deilige ungen — skrapekaken, som mor kaldte hende, fordi hun var den sidste.

Tænk, om hun ikke skulde faa se hende igjen og høre hendes morsomme pludren, — — og mor og far og toldboden.

Der la sig en klump for brystet, — noget vilde op og ut.

Med en voldsom kraftanstrengelse tok hun sig sammen og sa til sig selv: Dumme Kiss, du kan da begripe, du faar se dem igjen. — Og saa strøk hun sig over øinene med den haand, som var fri.

Den anden vinket og vinket, helt til bryggen blev til en liten mørk flek og menneskene som smaa fluer, der bevæget sig frem og tilbake.

«Kjære Gud, la mig faa se dem igjen — og vær hos dem allesammen,» hvisket hun, da dampskibet svinget rundt Strømtangen, og den lille by med bryggen og alle de kjære forsvandt for hendes duggede øine.

Kapteinen, en gammel kjending av far, var i al hemmelighet bedt om at ha et litet øie med Kiss.

«Det er hendes første langreis,» hadde far sagt, og kapteinen hadde nikket forstaaelsesfuldt, og git opvarningspiken paa første plads ordre til at gi hende den bedste lugar midtskibs. — — —

Kiss sat i en av de store kurvstoler agterut og saa utover det aapne hav.

Det var smult vand og straalende solskinsveir saa kapteinen vaaget at gaa utenskjærs.

Kun nogen svake dønninger fik skibet til at duppe langsomt op og ned.

Klokken var ikke mer end otte om morgenen, saa der var stille og rolig paa dækket.

De fleste passagerer var kommet ombord i Kristiania og sov endnu paa sit grønne øre.

«Skal De ikke ind og hvile Dem litt, frøken?»

Kiss vendte hodet — det var den hyggelige gamle kaptein.

«Nei, jeg er ikke det spor træt — og her er saa vakkert at sitte og se utover sjøen.»

Ute i horisonten saas mastetoppene av en seilskute — de blev større og større. Snart saas hele skroget, som kom nærmere og nærmere.

«Nu, kan jeg da se, at jorden virkelig er rund,» sa Kiss; «jeg har aldrig set det saa tydelig før, ialfald ikke lagt videre merke til det.»

«Ja, og der ser De en svak røk — vent litt, saa blir den mer tydelig, og om ikke længe ser vi «Kong Ring» i egen høie person.»

«Hvordan kan De vite det?» spurgte Kiss forbauset.

Kapteinen smilte.

«Aa — jeg har nu i over tyve aar været omtrent her, hvor vi nu befinder os paa omtrent dette klokkeslet, og «Kong Ring» pleier ogsaa holde ruten, saa jeg skulde nu være noksaa sikker.»

«Er det ikke morsomt at reise saa meget, kaptein? Jeg har altid ønsket, at far ikke hadde sluttet sjøen, saa jeg kunde faat reist og set mange fremmede lande.»

«Har De aldrig — nei, det er sandt. — De har ikke været tilsjøs før.»

«Nei, — en sommer var det bestemt, at min søster Berta og jeg skulde være med kaptein Bøhmer over til England, men saa fik vi skarlagensfeber hjemme, og siden har det ikke være tale om det.» —

Anden styrmand kom for 'at tale med kapteinen, og Kiss blev sittende alene. — Hun tænkte paa skuffelsen, da hun ikke fik den lovede Englandsstur, — men hvordan det allikevel var blit en gild sommer. — —

Da det var slut med skarlagensfeberen, og Kiss fik komme ut igjen — var Cecilia paa Knatten foruten at stryke ogsaa begyndt at strikke strømper. — Hun strikket saa fort og saa pent, det hadde Kiss set engang hun var oppe efter stivetøi. Men Cecilia sat ret op og ned paa en haard træstol.

«Hvorfor sitter du ikke i en god stol og strikker da?»

«Pøh!» lo Cecilia. «Det en inte kan faa, ska'n inte tænke paa, jenta mi. Og det er naa saa snodig at strikke, at det er net det same, enten jeg sitter paa plysj eller træ.»

«Du strikker nydelig!»

Kiss holdt en strømpe op mot lyset og undersøkte nøie.

«Den hadde du sikkert faat særdeles tilfredsstillende for av frøken Bang, og hun som er saa græsselig streng.»

«Hm, hm — ja, strikke kan jeg, og det baade bra og fort. Men en kan naa inte leva av det, da,» mente Cecilia.

Kiss hadde da faat en idé.

Hun gik rundt til flere av byens fruer og fik dem til at la Cecilia strikke strømper for sig. — Og fra den dag fik Cecilia saa meget strikkearbeide, at hun ikke lenger behøvde at stryke.

Og det vonde for brystet blev det bedre med.

Men Kiss hadde allikevel altid hat saa ondt av hende. — Alene var hun jo bestandig. Daarlig hørte hun, saa det nyttet ikke hverken at gaa paa bedehuset eller i kirken, — og hun blev træt i øinene av at læse selv.

Saa var det litt efter litt blit regel, at Kiss mindst hver søndag eftermiddag gik op til hende og læste dagens evangelium og fortalte, hvad presten hadde sagt om det i kirken.

Derfor forsømte Kiss aldrig at gaa i kirken, hvordan end veiret var.

Men da presten en sur sneveirssøndag klappet hende paa skulderen og sa: «Det glæder mig at se, at du trodser veiret for at komme til Guds hus,» — da slog hun øinene forlegen ned og

mumlet: «Jeg gjør det mest, fordi Cecilia skal faa høre, hvad presten præker om.»

Det følte som en stor ydmygelse for Kiss, at hun var blit nødt til at bekjende, at hun ikke var saa flittig kirkegjænger for sin egen skyld.

For Cecilia var hun som en lysets engel.

Hun oplivet den ensomme, gamle kvinde, læste, sang og bad, — lo og spøkte. — — Og da hun saa var kommet for at si farvel, var det, som om et lys sluktes for hende.

«Eva har lovet at komme ofte til dig,» trøstet Kiss.

«Ja, ja — tak for det,» sutret Cecilia, — «men det er naa inte dig lel, da,» og hun strøk sig under næsen med haandbaken.

«Jeg skal skrive til dig, Cecilia, — og saa skal jeg skrive saa store bokstaver, at du kan læse dem alene uten at bli træt.»

Ja, det var en god trøst.

«Og saa faar du skrive litt om, hvad presten siger ogsaa, da.»

«Ja — hm — men — vi maa vist ro til kirken hos bedstemor, saa — — men — ja, jeg skal nok greie det — kanskje vi har oppbyggelse hjemme, naar vi ikke er i kirken, og da skal jeg høre godt efter for dig,» føiet hun til.

«Ja, for dig selv ogsaa, vet du.»

«Jada, — naturligvis.»

— — —

Kiss sat og tænkte paa alt dette og blev litt saar om hjertet.

Hun hadde saa gjerne villet gi Cecilia en liten erindring, da hun sa farvel; men hun hadde ikke hat raad.

Den nye dragten, reiseplæddet og andre nødvendige smaating hadde slukt mange penger. Og saa selve reisen da!

Reise paa første plads rundt hele kysten — det kostet, det! Og endda maatte hun ha litt tilovers.

«Det er saa ondt at ha det for knapt paa reiser,» sa far, da han puttet en ekstra femkrone bort i hendes haand.

«Hadde jeg bare faat den igaaraftes, saa kunde jeg ialfald git Cecilia en krone,» tænkte hun. — —

Med ett lyste ansigtet op.

Hun reiste sig og begyndte at gaa frem og tilbake.

Pludselig stanset hun like ved døren til damekajhytten.

«Ja, det vil jeg — det vil jeg!» sa hun halv høit med en bestemt mine. — —

«Hvad er det, De absolut vil, frøken?»

Kiss blev litt forlegen. Hun visste ikke, at hun hadde snakket saa høit.

«Det gaar vel an at faa bytte den lugar, jeg har faat med en paa anden plads?»

«Men hvorfor det? Var det ikke saa, at De skulde ha første plads?»

«Jo—o— men — — men jeg har nu bestemt mig til at reise paa anden plads. Jeg har ikke kjøpt billet endda.»

«Hm, hm. — Det vil De nok komme til at angre. De kunde ha beholdt Deres lugar alene helt til Kristiansand, mens De maa dele med mindst otte stykker paa anden plads.»

«Pyt — ja, det gjør ikke noget. Jeg kan være paa dækket om dagen — og saa er det jo bare en nat.»

«Undskyld — at jeg spør, — men hvis De skulde ha været saa uheldig at ha mistet penger, saa naturligvis — — —»

Kiss lo.

«Nei, — tusen tak, kaptein. Jeg har penger nok — det er ikke det» — og hun smilte hemmelighetsfuldt.

«Ja — ja, som De vil, frøken, men husk, at De kan bevæge Dem hvorsomhelst — kommando-broen staar ogsaa til Deres benyttelse. Deroppe er endnu friskere,» — og kapteinen hilste med haanden paa luen.

«Et merkelig pikebarn,» tænkte han. «Hvad mon det er for griller, hun saa pludselig har faat i hodet? — En ny hat — eller anden stas, som skal kjøpes i al hemmelighet. Ja, de kvinder, de kvinder, — de sætter mer pris paa pynt end paa en god køi og rolig nattesøvn. Hm — hm.» — —

Kiss gik straks til styrmanden og løste billet til anden plads. — Dermed sparte hun femten kroner og seksti øre.

«Det er næsten til en stoppet kurvstol. Resten skal jeg nok ogsaa faa fat i,» sa hun til sig selv og satte sig paa en grønmalet kuffert med ryggen støttet til skibrækken.

Flere og flere passagerer viste sig. — Et par handelsreisende skjulte daarlig en lang, søvning gjesp. De var ubarmhertig blit vækket, da de skulde av ved første stoppested, den lille, friske by med huse paa alle fjeldknauser og skolen øverst oppe som vagtpost.

— — —

Da baaten la til bryggen, hørte Kiss, som stod ved rælingen, en munter stemme rope:

«Nei, — godmorgen frøken Kristiane! — Er pusungen ute og reiser alene?»

Det var Ole Gahn, fars forrige assistent. Han stod smilende og bukkende ytterst paa bryggerekanten.

Kiss nikket igjen. Hun kunde ikke la være at smile, endda hun blev forførdelig flau. For alle baade ombord og paa bryggen hadde hørt det og saa paa hende og lo.

Uf, den Gahn! —

Navnet pusungen fik hun dengang, han gjorde nar av hendes kjælenavn.

«Vet du ikke, at Kiss er det samme som kat? Har du ikke spilt gnav og kisset?» ertet han. «Det var da meget bedre, du blev kaldt pusungen, — det høres søtere ut.»

«Kald mig, hvad De vil, De! Mit navn er forresten Kristiane,» hadde hun svaret med en værdig, fornem mine.

Og fra den dag kaldte han hende altid Kristiane eller pusungen.

«Han ser ut til at være like tøsete endda,» tænkte Kiss. — For han stod omringet av en hel flok unge piker, som lo i vilden sky, hver gang han aapnet munden.

Da han hadde spurt Kiss, hvordan det stod til hjemme, og hvor hun skulde hen, — vendte han sig igjen til de unge piker og hvisket noget, Kiss ikke kunde høre.

«Aa! — Er det sandt?»

Og de lo igjen en skraldende latter.

«Ja, det kan hun selv bevidne,» sa han høit. — «Ikke sandt, frøken Kiss — er ikke De min første flamme?» —

Dette blev formeget for Kiss. Slight tøv kunde hun ikke utstaa. Det var umulig at faa sig til at svare morsomt. — Det var saa dumt, og hun sa derfor med en avvisende holdning og en litt stram mine:

«Jeg forstaar virkelig ikke, hvad De mener!»

«Hm — nei, nei —» mumlet Gahn og blev rød, mens hans veninder fniste. Saa fik han det travelt med at se paa klokken, sa farvel til Kiss — han skulde paa kontoret, — hilste til de unge piker og skyndte sig bort.

Straks efter ringte dampskibsklokken, og det bar videre — fra den ene lille by til den anden.

Overalt var bryggerne fulde av folk — mest unge, pyntede piker, som stod flokkevis og pratet og lo og kom med vittige bemerkninger om de reisende.

«Nu ser jeg, hvor dumt det er at staa slik og hænge paa bryggen, naar en ikke har nogen at møte eller si farvel til,» tænkte Kiss. «Slik gjorde de hjemme ogsaa.»

Gudrun og Tordis vilde bestandig ha hende med, men hun hadde aldrig hat stor lyst.

Naar hun allikevel en sjelden gang hadde fulgt dem, hadde hun staat med en følelse av, at hun blev set paa som en dum smaabyfrøken, som ingen høiere interesser hadde end at kritisere folk. — —

Ved middagstid kom hun til den byen, hvor fars bror var postmester — den snilde, snilde, onkel Mikael.

Hun hadde sendt brevkort i forveien. — Hun stod nu paa dækket og speidet efter ham.

Jo, der var han.

Hun vinket, og onkel tok smilende hatten av og ropte:

«Velkommen, lille Kiss.»

«Lille Kiss,» mumlet en handelsreisende, som stod i nærheten; «jamen er hun stor nok.» — —

Dampskibet skulde ligge en hel time ved bryggen, saa hun hadde god tid til at gaa med onkel

hjem og spise middag. Han bodde i Kastelveien, omkring ti minutters vei fra bryggen.

— — —

Tante Agnes hadde et hyggelig middagsbord færdig, og Kiss spiste av hjertens lyst.

Hun hadde ikke spist andet end nogen smaa kaker, siden hun reiste hjemmefra.

Hun skulde jo spare saa meget som mulig, saa Cecilia kunde faa en god stol. — —

Da Kiss efter middagen sank dypt ned i en av tantes bløte stoler, tænkte hun straks paa Cecilia, som aldrig hadde andet end de haarde træstolene at sitte paa.

«Hvad koster en slik stol som denne, du tante?»

Tante Agnes smilte.

«Nei, du Kiss! Hvordan kan du falde paa at spørre om det? — Skal du allerede samle til hus? Det er vel tidlig, ikke sandt Mikael?»

Onkel strøk sit blonde spidsskjeg eftertænksomt.

«Hm — tidlig? Hvor gammel er du? Mellem seksten og sytten? Frøken Agnes var, saavidt jeg husker, ikke ældre, da hun begyndte at interessere sig for alt, der hørte til et hjems indredning — og kanske Kiss — — —»

«Uf, nei, — jeg er jo ikke voksen endda, jo. Jeg har en masse at gjøre, før jeg kan begynde at tænke paa slikt,» sa Kiss snusfornftig.

«Saa, — hvad er det for en masse, om jeg tør spørre?»

«Aajo — først skal jeg gaa i huset et aar — og inden den tid har far kanske faat embede i en by, hvor der er gymnasium.»

«Og saa?»

«Ja, naar jeg har faat artium, skal jeg ta tillægsprøven ved en lærerskole, og da er jeg jo lærerinde og kan søke post.»

«Og saa?»

«Saa faar jeg vel post ved en eller anden skole og leier mig et hyggelig værelse, hvis jeg ikke faar post hjemme.»

«Er det til det værelset, du skal kjøpe en slik god stol da?» spurte tante.

«Nei — det er jo mange aar til det.» Kiss maatte le. «Nei, det var bare, fordi jeg kjender en, som ønsker sig en saan god stol, og saa hadde jeg moro av at vite, hvad den kostet.»

«Ja, du har nu altid været et litet handelsgeni,» sa onkel smilende; «jeg glemmer aldrig, at du solgte ben for at faa penger til maaneskinslampe.»

Kiss blev rød.

«Det er længe siden det nu.»

«Aa, du kunde nok endnu finde paa noget lignende,» mente tante. — —

«Men nu maa du spille litt for os, før du reiser — et av din mors gamle, gode stykker.»

Kiss sa ikke nei. — Hun hadde glædet sig til at spille litt ombord, men — nu hun reiste paa anden plads kunde hun jo ikke.

Saa spilte hun «Vestenvinden», den likte onkel saa godt.

— — —

Onkel og tante fulgte ombord.

«Har du nu faat en rigtig god lugar?»

Onkel ytret ønske om at se den.

Kiss blev rent ulykkelig.

Ikke vilde hun lyve — men heller ikke vilde hun for alt i verden fortælle onkel, hvorfor hun reiste paa anden plads.

Isj — saa væmmelig, at alt skulde fortælles — som det om den maanskinslampen til mor. Da var det jo ikke det mindste morsomt.

Først lot hun, som hun ikke hørte, hvad han sa; men da han anden gang spurte efter lugaren, sa hun, at hun endnu ikke havde set den selv. —

«Har du da været paa dækket hele tiden?»

«Ja, naturligvis. Det har jo været saa stille og varmt.»

«Men du har vel bestilt køi?»

«Jada,» forsikret Kiss sorgløst; «du kan være ganske tryg, onkel; jeg kommer nok til at sove udmerket.»

I det samme ringte det — til Kiss' store fryd — for tredje gang, og onkel og tante maatte gaa iland, uten at der blev mer tale om køipladsen.

«Lov mig nu, at du snarest mulig faar fat i opvartningspiken og ber om en god lugar,» var det sidste tante sa, da baaten gik fra bryggen.

Kiss var helt kry over, at hun hadde klart sig saa godt. Den stolen var hun litt uforsigtig med. Men de glemte heldigvis at spørre mer. —

Uf — ja, slik som alle spør og graver! Naturligvis er det i bedste mening, men jeg er da voksen — paa den maaten altsaa, at jeg vet, hvordan jeg skal klare mig, naar jeg er ute og reiser. — — —

Nei, nu fik hun straks gjøre, som hun hadde lovet tante. —

Opvarningspiken paa anden plads saa litt mistroisk paa hende, da hun bad om at bli anvist en lugar.

«Vi har bare en damelugar.»

«Bare én?»

«Ja, men der er flere køier. Nu skal jeg se, om der er plads til frøkenen.»

Da hun bladet i den store reisebok, kastet hun stjaalne blikke hen paa Kiss.

«Saan fin, pen, ung dame kunde vel ta første plads,» tænkte hun, idet hun mønstret hendes hele person, den lille kjække reisehat, den klædelige, velsydde blaa dragt og de fine, nye støvler. — — —

«Jo, her er en køi til Dem. — Nummer fem. Det er en overkøi.»

«Tusen tak! Kan jeg faa se den?»

«Ja — lugaren kan De faa se; men køien er ikke opslaat endnu, for den er over midtsofaen. Klokken otte kan den være istand, om frøkenen ønsker det.» — — —

Da Kiss stak hodet ind gjennem døren til dame-
lugaren, slog en kvalm lugt hende imøte.

I den ene sofa sat en gammel kone og drak
kaffe. Nisten laa utover bordet — hun hadde
gammelost paa brødsiverne.

Ved siden sat en ung kone, som holdt paa at
bysse i søvn sit lille barn, der skrek av fuld hals.
— Paa begge tversofaer laa sovende og snorkende.

«Ja, der over blir altsaa Deres køi,» forklarte
opvarningspiken. — «Men frøkenen skulde ha be-
stilt før,» betrodde hun Kiss, da de kom utenfor,
— «saa kunde De ha faat en av sofaene at ligge
paa.»

«Aa, det gjør ikke noget, jeg klarer det nok.
Det er jo bare en nat.»

Den luften var værst. Hun syntes, hun kjendte
en kvalm fornemmelse længe, efterat hun var kommet
op paa dækket.

*

«Gaar det ikke an at faa et vindu op? Her er
saa skrækkelig kvalmt?»

«Nei, frøken, — Dere maa ikke lukke op, er
Dere snild. For denne lille ongen min, hu er saa
forkjølet atte.»

Kiss presset læberne sammen og pustet gjennem
næsen. «Da blir jo luften litt rensset, før den naar
lungerne,» trøstet hun sig med.

Da Kiss hadde faat av sig det nødvendige og
var kommet op i anden etage, følte hun en bræn-

dende lyst til at lukke vinduet op og stikke hodet ut — bare nogen minutter — for at indaande den friske sjøluft.

Det kunde ikke være tale om, at det lille væsenet vilde bli mer forkjølet — tvertimot. Den friske luft vilde bare gjøre godt.

Otte voksne mennesker i et slikt kot! Og saa helt opunder taket!

Hun saa for sig den koselige lugar paa første plads. Den skulde hun ha beholdt aldeles alene — der var det noget andet at ligge, der.

Det var vist ikke forsent endnu. Hun hadde været nede efter plæddet, like før hun la sig, og da var der tomt.

Uf, denne fæle luften! Den var saa tyk, at hun sikkert kunde skjære den med kniv. Og allerede nu begyndte det at gyng. Mellem Kristiansand og Mandal skulde det være noksaa aapent — havet like ind. — — —

Tænk, om jeg skulde bli sjøsyk — kaste op — og saa ligge heroppe!

Den gamle konen med gammelosten laa under. Hun kunde gjerne faa det i hodet.

Hvem var det, den gamle konen mindet saa om? — — —

Nu slingret skibet temmelig meget. Men Kiss kjendte ingen fornemmelser — det var blot som at sitte i husken i valnøttetræet hjemme.

I grunden var det deilig at bli vugget isøvn.

Det maatte være paalandsvind — sydøst, tænkte hun, siden skibet slingret; hadde det duppet op og ned, saa hadde vinden været nordenfra.

Det gik sydover nu, ja. —

Hun lukket øinene og saa for sig paa kartet, hvor de var.

Mandal, Farsund, Flekkefjord. Der tar jeg jernbanen til Stavanger, saa slipper jeg at reise rundt Jæderen, og saa faar jeg tid til at bese mig.

Fars fætter, den gamle fogd, skulde hun hilse paa. Han bodde like ved jernbanestationen.

Tro om far hadde husket at telegrafere? Det var forresten unødvendig. Hun skulde nok finde frem allikevel.

— — —

Det lille barn skrek.

«Hyss — hyss — hyss, sov nu lille skatten min. Uf, en skulde nok ikke reise med smaabarn, uten naar en var pokka nødt til det.»

Og hun bysset videre, til den lille faldt i søvn igjen. — — —

Under byssingen og skibets regelmæssige slingring var ogsaa Kiss sovnet — trods varmen og den daarlige luft.

Da hun næste morgen stod frisk og fornøiet paa dækket og nød den vakre indseiling til Flekkefjord, saa hun ikke ut til at ha lidt nogen nød. — — —

Jernbaneturen, som Eva hadde skildret som noget av det kjedeligste paa hele reisen, fandt Kiss tvert

imot meget interessant. Den vilde natur mellem Flekkefjord og Egersund satte hendes fantasi i den livligste bevægelse.

Den ene tunnel avløste den anden saa fort, at hun ganske glemte at tælle, hvor mange der var. Ja, lamperne i kupéerne maatte endog tændes, end- skjønt det var lyse formiddagen, saa tæt kom de, og saa mange var der.

Kiss tænkte sig straks ned til Schweiz. Slik maatte det være at reise gennem Alperne.

Tænk om hun nu nu var paa vei til Italien. Jæderen var den lombardiske slette og Stavanger Genua; nei — Milano — domkirken i Milano.

Hun saa sig om. Her er jo fremmede ansigter — for mig kunde de likesaagodt være italienere som nordboere.

Ja, nu vilde hun indbilde sig, at hun var paa en italiensk jernbane. Stationerne hadde saa mange rare navn — Loge, Flikkeid og Moi for eksempel! Det var jo aldeles italiensk!

De kunde godt ligge paa grænsen mellem Schweiz og Italien. Derfra gik reisen til Rom, hvor hun skulde utdannes i sang og musik, for hun var jo kunstnerinde.

Flere av hendes medpassagerer hadde brune øine.

Paa bænken ret overfor sat en middelaldrende mand. De mørkebrune livlige øine og det ravn- sorte haar og skjeg kunde godt tilhøre en italiener. De graa vadmelsklær mindet rigtignok om en

traust nordmand, men alt det øvrige om en egte, lombardisk bonde.

— — —

«Kor langt skal du daa?»

Det var den lombardiske bonde.

Kiss fandt det saa komisk, at hun smaldt i at le.

«Aa, undskyld» — hun lo fremdeles; «men jeg tænkte paa noget ganske andet, derfor var det saa rart, at De spurte.»

Hendes latter var saa hjertelig og smittende, at jærbuen maatte le med, omend han ingen anelse hadde om, hvorfor hun lo.

«Jo, jeg skal for det første til Mila— nei, til Stavanger og siden til Søndfjord.»

«Aa, skal du so langt aagaarde.»

Latteren sat endnu i Kiss, da hun sa:

«Ja, egentlig skulde jeg til Milano, men De forstyrret mig, saa nu skal jeg til Stavanger.»

«Eg skynar ikkje, ka du meinar. Hev eg forstyrra deg?»

«Ja, nu skal De høre.»

Jærbuen saa saa morsom og grei ut, at Kiss vaaget at fortælle, hvad hun hadde tænkt paa.

Han lo hjertelig godt — tok sig en skraa, la den godt tilrette i munden og smaannikket.

«Hm — hm. Du e 'kje dom, du. Daa eg var so paalag som deg, dreiv eg au paa med draumar. Eg reste ikkje til utlanda! Nei daa! Det var til Kristiania for aa lesa. Eg vilde 'kje noko

minder hell verta student. Og so kann du tenkja, at eg vekste meg lenger aa lenger fram yver, so eg tilsidste sad paa ein gilde, svære prestegard som far sjøl.»

Hans øine lyste ved tanken paa de gyldne drømme.

«Hvorfor reiste De ikke da?»

«Det kosta for mange pengar. Og det var penge eg ikkje aatte, veid du.»

«Aa, ja, da saa,» kom det medlidende fra Kiss.

— — —

Hvor snodig det var i grunden, at hun sat her paa Jæderbanen og snakket med en vild fremmed mand, og endda saa rart som han snakket, forstod hun ham godt, undtagen det ene ordet aatte. Det maatte han forklare for hende.

«Eide», segjer vel du som er bydame.»

— — —

Han fortalte om den lille gaarden sin, om de kjække barnene, om konen, som var likesaa lys, som han var mørk, og likesaa snild som han var slem.

Det sidste vilde ikke Kiss tro.

«Jau, eg er ein har'e kar; men naar eg vert vond, gjeng det fort yver.»

«Da var det rart, De ikke blev vond, da jeg lo.»

«Hm — nei, du saag ikkje ut til aa le aat folk; eg saag det paa fjeset dit, at du ikkje var stor-
agtig.» — — —

Under passieren var de allerede kommet forbi Egersund og ut paa «den lombardiske slette».

Kiss hadde meget at spørre om.

Hun hadde aldrig tænkt sig Jæderen saaledes. Det var jo vakkert! Al denne lyngen laa som et fiolet blomsterteppet og fik en til at glemme, at der ikke var skog — og saa alle de hyggelige smaa husene og i bakgrunden de blaanende fjelde og langt derute det aapne, vilde hav.

Jærbuen talte sig varm. Jæderen fandtes der ikke maken til. Han vilde ikke bytte sin stenede gaard for den feteste, største kaksegaard paa østlandet. — — —

Kiss bød ham av sin niste, og de to hadde det koselig sammen helt, til han sa farvel og gik av paa en av de smaa stationer mellem Egersund og Stavanger.

«Farvel pastor Jon Baardsen! Hils fruene!» ropte Kiss, idet hun stak hodet ut gjennom vinduet til et sidste farvel.

Jærbuen smilte.

«So fær du ha det hugnadsamt i Milano og Rom daa! Men lat ingen av de stygge italienerne nappe deg; for det er du for god til!»

Toget pep, og Kiss viftet til sin reisefælle.

«Første og sidste gang jeg ser ham» — det var ganske vemodig at tænke paa.

De faa timer hun tilbragte i Stavanger, blev godt utnyttet. Fars fætter, fogden, viste hende den gamle, rare Domkirke.

«Er det virkelig kirke?» spurte hun forundret, da de gik opover torvet.

Ingen taarne, ingen forsiringer, bare en graa, nøken murvæg med et stort ur.

Det kunde likesaa godt være indgangen til et fængsel som til en kirke.

«Vent litt, før du kritiserer,» formante fogden. «Dette er baksiden; fronten er deilig.»

Fronten? — To grønne spidse tak over begge fløiene. Nei, noget saa merkværdig. Og de elleve apostler uthugget!

«Gammelt, fint skulpturarbeide, fra det 12te aarhundrede. Du kjender vel forskjel paa romansk og gotisk stil? Ikke det? Rundbuestil og spidsbuestil? Ja, det kommer nok med tiden.»

Kiss var blit ganske flau over sin uvidenhet. Hun vilde gjerne si nogen begeistrede ord om domkirken, men hun kunde ikke med sin bedste vilje. Hun hadde set Trondhjems domkirke paa billede og tænkte sig da denne noget lignende med spir og taarne.

Og saa denne græsselige skuffelse! Det er naturligvis, fordi jeg er saa uvidende. Aa du, hvor dum fogden maa synes, jeg er.

Inde i kirken blev hun ganske imponert av de ti mægtige piller, som skilte hovedskibet fra side-

skibene, — den gamle, rikt utskaarne prækestol — og i sakristiet de gamle, rare altertavler.

Fogden fortalte og forklarte, saa Kiss tilslut visste forskjel paa spidsbuestil og rundbuestil.

Hun følte sig saa liten og ubetydelig.

«Og jeg vilde til Milano — jeg, som ikke engang tør aapne min mund og spørre om nogen ting, for at jeg ikke skal røpe, hvor dum jeg er.»

— — —

«En meget interessert og intelligent ung pike,» sa fogden om Kiss, da han kom hjem til sin frue efterat ha faat Kiss vel ombord.

«Ja, — og dertil beskeden og takkelig,» mente fruen.

— — —

Da dampskibet sent om aftenen la til ved Fæstningsbryggen i Bergen, stod Kiss paa dækket og speidet forgjæves efter et kjendt ansigt.

Det glitret høit oppe og rundt om paa alle sider av smaa og store lys. Dypt nedę som en liten prik stod hun og saa op mot alle lysene, — hun følte sig saa uendelig liten og alene.

«Fløifjeldet har sin gamle plads, ser jeg,» sa en munter bergenser, som hadde været i Amerika nogen aar.

«Er det Fløifjeldet?» spurte Kiss og pekte op mot den kant av gryten, hvor det lyste mest.

«Ja, og der ligger Ulrikken, den skjælmen. Jamen er han ikke den samme han og!»

Den ene efter den anden traf sine kjendte og vendte ryggen til dampskibet — glad over at være kommet paa landjorden igjen.

«Jeg faar gaa til et hotel. Her er nok ingen for at møte mig,» tænkte Kiss.

Kristian og Eigil hadde skrevet og bedt hende endelig at være deres gjest de to dage, hun maatte vente paa fjordbaaten. Og sorenskriveren hadde sendt med til barnebarnene en stor pakke, som laa i hendes kuffert.

Men kanskje brevkortet, hvori hun meldte ankomst, ikke var kommet frem.

Endnu drev nogen frem og tilbake paa bryggen. «Det var da besynderlig,» hørte hun en herre si til opvarningspiken paa første plads.

«Hvordan ser frøkenen ut?»

«Ja, det vet jeg virkelig ikke saa nøie. Hun er ialfald lys — omkring 16—17 aar.» —

De kom opover trappen fra første plads — det var to unge herrer — den ene med studentlue.

Kiss stod ved landgangsbroen, netop ifærd med at levere billetten og gaa iland.

Hun stanset og gik et par skridt nærmere. Han med studentluen lignet saa Kristian — kanskje det var en bror. — —

«Der er hun jo! — Goddag Kiss! Velkommen, velkommen. Tænk, vi har ledt efter dig overalt — har kikket ind i hver eneste lugar — og saa staar du her!»

«Jeg saa dere, da dere kom ombord; men jeg kunde aldrig tænke, dere var blit saa store — voksne».

«Ikke jeg heller,» sa Kristian. «Jeg gik bare og tænkte paa, at du hadde flette nedover ryggen og korte skjørter, som dengang vi var paa toldboden.»

«Ja — det samme gjorde jeg,» lo Eigil — «og derfor faldt det mig ikke ind at se efter en voksen dame — for det er jo du.»

De lo allesammen, og guttenes far gjorde nar av dem, fordi de gik i barndommen.

«Jeg kjendte dig paa øinene,» sa Kristian — «hadde jeg ikke faat set ansigtet dit, kunde jeg umulig ha kjendt dig.»

Kiss gik i angst for, at de skulde spørre, hvorfor hun ikke var indskreven i reiseboken. De hadde set side op og side ned, men forgjæves.

Ingen spurte mer, og Kiss var sjæleglad. Femten kroner og seksti øre var spart! Og hun hadde ikke kjøpt for mer end seksti øre paa hele reisen. Niste hjemmefra — og en stor pose med kaker av onkel i Arendal foruten middagen der og en pakke delikate smørbrød av fru fogd i Stavanger. — Det var sandelig billig at reise. — — —

Kiss tok sig ret som det var i, at hun gik og ventet paa at faa se Kristian og Eigil rigtig godt. Det var likesom, hun endnu ikke fattet, at disse to lange guttene var de bergensguttene, hun kjendte. — —

Da hun kom ind i den oplyste stue, følte hun sig en smule undselig.

Hvor var Kristian og Eigil?

Disse galante, unge herrer med anlæg til barter — med mansjetter — side bukser, — hun kjendte dem ikke.

Det var ganske saart, at de ikke var de samme. De var meget morsommere før, tænkte hun.

Ved aftensbordet sat hun ret overfor Kristian.

«Jo, du er da den samme, Kiss, men bare meget, meget større.»

Kristian saa paa hende med et litt kritisk blik.

Kiss kunde ikke frigjøre sig for den fremmede følelse, som var kommet over hende straks, hun fik se dem. —

Eigil hadde haaret delt i midten — altfor glat og velpleid. Ja, han var jo nøie paa det dengang ogsaa. Mansjettene dinglet langt frem paa fingrene, naar han brukte kniv og gaffel.

«Litt viktig!» var Kiss's dom, idet hun mønstret ham fra siden.

Kristian var kjækkere. — Haaret var ganske snaut og stod ret tilveirs. De brune, urolige øinene glippet og lo som før, og de to fortænderne stod fremdeles litt oppaa hinanden. — Men den ringen paa venstre lillefinger saa ordentlig lapset ut. — Det hadde hun aldrig tænkt om Kristian. — — —

De var hyggeligere paa tomandshaand; naar Prebensen og fruene ikke var tilstede. Men der var allikevel noget Kiss stadig ledte efter, som hun ikke fandt.

De var blit for voksne.

Det var sandt, som Eva sa:

«Guttene er for voksne, og mændene er for guttete.»

Makeløs snilde var de allikevel. De to dagene hun var i Bergen, fulgte de hende overalt, hvor der var noget at se: Fiskebryggen, Haakonshallen, Walkendorfstaarnet, Tyskebryggen — op paa Fløisfjeldet — paa museet — til Tyskekirken, hvor mors far hadde været klokker — til Dræggen, hvor mor var født — huset stod endnu.

Det var næsten for meget paa en gang, men Kristian og Eigil sparte ingen umake, naar det gjaldt at vise hende seværdigheder. — — —

Da Kiss stod paa fjordbaaten og vinket til sine venner, var hun ikke rigtig tilfreds med sig selv. — Jeg burde vist ha været mere taknemmelig mot dem. Tænk at spendere hele to dage paa en saan smaabyfrøken.

Hun smilte uvilkaarlig.

Eigil hadde spurt, om hun ikke følte sig mere vel ved at bevæge sig i en stor by.

«En slik smaaby, som den du bor i, maa nu i længden virke aandsfortærende og kjedelig.»

«Jeg har aldrig kjedet mig der,» sa Kiss, «og det regner da ikke slik som her i Bergen.»

«Nei, det har du ret i,» sa Kristian. «Jeg likte mig godt, jeg. Og toldboden var nu en perle, det er sikkert.»

Toldboden en perle!

Kiss tok hatten av og lot vinden ruske i haaret. Det blaaste friskt, og det kjølet saa deilig i ansigtet.

Puh! Toldboden som var det herligste sted paa jorden. Den var altfor god til at bli omtalt i en slik nonchalant tone. — Takke mig til at bo i en liten, aandsfortærende, kjedelig smaaby med frisk, salt sjøluft — med koselige smaahuse med haver rundt — med mange smaabrygger med prammer og skjegter — og fjorden og øene med blaabærpladsene som likesom alle og enhver eide.

Takke mig til at bo saan istedetfor i en svær murgaard i tredje etage med stængt entrédør — store, støvete gater — og langt avsted for at komme i baat.

Huf, nei, — det var godt, hun ikke skulde bo i en slik stor by. Deilig at komme paa landet, hvor hun kunde være, som hun ønsket.

Ja, for det kunde hun vel paa Leitet. Der slap hun vel at trække paa sig de trange, vonde hanskerne, hver gang hun stak næsen utenfor døren.

Kiss var træt efter al farten.

Hun la sig snart og sov helt til opvarningspiken vækket hende klokken seks om morgenen.

«Om en time er vi ved Leitet. Naa maa frøkenen op. Har De sovet godt? Var De sjøsyk over Sognefjorden?»

«Sognefjorden?»

«Ja, vi passerte forbi den klokken to, men da sov De nok.»

«Ja, jeg har nok sovet hele tiden.»

Uf, saa kjedelig, at dampskibene gik om natten. Saa meget hun ikke fik se. Forresten — selv om hun var oppe, hjalp det ikke, for det var jo mørkt.

Da det lille dampskib gled indover den vakre fjord, syntes Kiss det maatte være en drøm, at hun snart skulde være i fars barndomshjem.

Paa den ene side av fjorden var høie fjeld — næsten nøkne, bare en smal, grøn stripe nede ved sjøen, hvor enkelte smaa gaarde laa.

Det saa ut, som fjeldet hvert øieblik vilde styrte frem og knuse de stakkels menneskeboliger. Et av fjeldene lignet aldeles en liggende hest. Det maatte være Rakkestøhesten, som far hadde fortalt om. Hodet var saa tydelig — ja, tilogmed manken.

Deroppefra maatte være storartet utsigt, — men at bo like under hesten — uf, nei, det saa fælt ut.

Paa den anden side var en ganske anden natur, bare løvklædde aaser, grønne akre og enge.

Der tittet et stort, hvitmalt hus frem — — nu saas det ganske tydelig.

Det var nabogaarden til Leitet — der hvor den rike engelskmanden bodde.

Og der! Kunde det være Leitet?

Kiss maatte tænke paa en tyk, snild, smilende bedstemor med hvitt haar — slik saa huset ut. — De to vinduer i kvisten var netop belyst av solen

— de var øinene, og hele underetagen var det brede, gode fang.

«Der ser De den gamle doktorgaarden. — Ja, De kjender den vel? Flaget er heist for anledningen, ser jeg. De er nok ventendes,» sa kapteinen. «Men det er et spørsmåal, om frøkenerne er oppe saa tidlig — gamlefruen er det nok; hun er jo den yngste paa hele gaarden.»

En lang sving rundt odden og saa ind i den lille vik, hvor stoppestedet var.

Ekspeditionsbaaten la til — en gammel, styg færgepram. Rormanden tok hende i haanden og ønsket hende velkommen til «Stranden».

«Eg sku helsa fraa ho Amalje. Ho kom med det same eg hadde lagt fraa, so ho blei ikkje med oss.»

Ja, der stod hun paa bryggen og vinket. — —
Længe før Kiss kom iland, ropte hun:

«Velkommen, velkommen, min kjære Kristiane! Hvordan har du hat det?» — — —

Da den første kjærlige omfavelse var over, følte Kiss det, som om hun hadde kjendt tante Amalie bestandig.

Hun lignet saa far — øinene og stemmen — og ansigtet var saa godt. Var bedstemor og de andre tanter likedan — da blev det jo næsten som at være hjemme.

EGGEDOSIS I HAVEN.

DA KISS HADDE VÆRET paa Leitet en maaned, kom der to unge piker fra Bergen for ogsaa at gaa i huset.

Bergliot Schjøth var en liten, mørk, livlig frøken, rap i munden og med mange indfald, — men med et hjerte som guld.

Olga Martens var lys og høi, stille og alvorlig, men hun hadde et par blaa øine, som fik alle til at synes om hende.

Hun saa ut, som om hun bare tænkte paa gode ting, og derfor var vel øinene ogsaa saa vakre og venlige.

Kiss utgjorde det tredje blad i trekløveret, som de i almindelighet kaldtes. — — —

En dag fortalte tante Birgitte, at trekløveret skulde omdannes til firkløver, da det var bestemt, at en ung pike fra Nordfjord skulde være der hele sommeren som mellempike.

Mellempike? — Bergliot rynket paa næsen og satte op et kritisk ansigt.

«Skal vi ha noget med hende at bestille da? Vi kan vel være trekløveret likefuldt?»

«Hm — nei,» indvendte Birgitte. «Det er meningen at Pernille» — —

«Pernille!» Et utrop fra Bergliot og et muntert øiekast til de andre.

«Ja, hun heter Pernille Lauvaas — skal være inde som en av dere. Hun skal nemlig være til hjelp foruten at lære matlavning.»

«Som Kiss da?» spurte Bergliot; «for hun er mer til hjelp end mig foreksempel. Ja, er hun ikke det?»

«Jo, det er hun visselig,» sa Birgitte med et litet smil. «Men Pernille kommer til at indta en anden stilling end Kiss. Hun er hverken barnebarn, eller elev, eller pike. Hun skal ingen løn ha og heller intet betale; men vi maa alle behandle hende som en av vore jevnlike.»

Det lovte trekløveret. Men sig imellem var de ikke begeistret for denne nye tilvekst, som skulde ha det paa saa rar maate. — — —

Pernille viste sig at være en stilfærdig, beskeden pike, som tok liten plads.

En sjelden gang fulgte hun med trekløveret paa deres spaserture. Hun undskyldte sig stadig med, at hun hadde noget at gjøre.

«Vi burde vist ta os mere av hende,» sa Kiss en aften, de spaserte opover mot Eikeskaret. «Hun har det slet ikke saa hyggelig som os. Og det vilde være kjedelig, om hun skulde tro, vi følte os for fine til at være sammen med hende.»

«For noget tøv, Kiss. Vi gjør jo ikke andet end at gnaale paa Pernille dagen lang. Roper jeg ikke:

Lille Pernille
om du vilde
gaa en tur
var du lur.

Og da ler hun, saa taarerne triller fra de fiolette øinene.»

«Ja, men du er litt kry allikevel, Bergliot! Det ser altid ut, som om du har en liten ræv bak øret, og selv om Pernille ler av dine rim, kan det godt hælde, hun føler, at du spiller den overlegne.»

«Du store min, Olga! Begynder du ogsaa nu. Ja, jeg vet ingen anden raad end, at jeg faar slutte med at snakke til hende da. Men det blir vel ogsaa galt.»

«Nei, hør nu,» sa Kiss. «Jeg tror sikkert, vi kunde være snildere mot Pernille. Men hvorledes? Det er det vanskelige; for det kan ikke negtes, at hun er svært tilbakeholden.»

«Hun er for beskeden,» mente Olga; «men naturligvis maa hun bedst synes om at gaa for sig selv, siden hun ikke er til at faa med ut.»

«Tante Amalie har ialfald ikke snakket om, at vi opfører os stygt mot hende,» trøstet Bergliot sig selv og de andre med. «Og saa længe hun intet siger, kan vi ha god samvittighet. — — —

Men hun er nu bare en bondejente da, enten hun betaler eller ikke.» Bergliot satte næsen mot sky. «Det er merkelig, hvor stor forskjjel der igrunden er paa byfolk og bønder.»

Hun fik intet svar. Kiss og Olga var optat med at plukke blomster. — — —

I middagsstunden, naar de gamle sov, var Pernille paa sit værelse og skrev breve eller arbeidet, mens trekløveret sat i haven og broderte, hvis det var godveir.

Var det ruskeveir, kunde det ofte bli slemt at klare sig inde — især for Kiss og Bergliot. De maatte sitte saa stille som lys, for at ikke de tre tanter eller bedstemor skulde vaakne. De laa ovenpaa i hvert sit soveværelse og hvilte middag; men det var saa lydt, og de hørte saa græsselig godt, at de vaaknet ved den mindste lyd nedenfra.

Det hændte derfor ofte, at der til kaffen blev servert en liten formaningstale om at være mer stille.

Der skulde saa litet til, før trekløveret fandt noget at le ad.

En klodset bevægelse, en grimase var nok til at sætte lattermaskineriet i saa sterk bevægelse, at den eneste redning var at pile ut av døren, for at ikke en eksplosion skulde fremkalde straffetale ved kaffebordet. — Men aldrig saasart var de kommet ut, før latteren stanset. Ingenting var da komisk lenger.

I haven derimot kunde de sitte saa rolige og fornuftige som andre gamle jomfruer. — — —

En formiddag, mens trekløveret luket i haven, foreslog Kiss, at de skulde spendere eggedosis paa alle de voksne.

Trekløveret hadde netop faat penger hjemmefra, saa de hadde god raad.

I middagshvilen gjorde de alt færdig.

Bergliot gik til skolelærerenken for at kjøpe egg, mens Kiss og Olga var i bryggerhuset og stekte krumkaker. Fløten hadde de efter mange dikke-deringer faat av Helene budeie; hun behøvde ikke være ræd for tante Birgitte, de skulde selv ta skylden og selvfølgelig betale den, naar laget var over. Sukker og mel hadde de faat Anders gaardsgut til at kjøpe, da han kjørte til landhandleren.

— — —
Krumkakerne blev ekstra fine, sprøde og passe lysebrune og eggedosisen blev vispet efter alle kunstens regler.

Glas, asjetter og tallerkener stod i det store skapet i spisestuen, saa det var let at faa ut gjennem vinduet.

Men saa var det en duk! Den laa i storstuen i det store sjatol, like under tante Amalies værelse. Skuffene knirket og gjorde slikt spetakkel bestandig. Det var derfor et stort spørsmaal, hvordan den del av programmet skulde utføres.

«Duk maa vi ha,» sa Kiss.

«Selvfølgelig, — men kunde vi ikke vente til de vaaknet, og da faa tak i den,» foreslog Olga.

«Nei, det gaar ikke. Allerbedst Kiss trækker skuffen ut, kommer en av tanterne ind, og da maa jo Kiss si det; for hun kan jo aldrig lyve, det fromme faar,» sa Bergliot. «Jeg kunde forresten godt gjøre det. Jeg kunde si, jeg skulde ha et haandklæ, ogsaa stikke duken indi.»

«Nei, det vilde tante synes daarlig om. Hun deler jo ut haandklær hver lørdag til os.»

«Men jeg kunde si, mit var blit saa skident.»

«Da kunde du jo bede om at faa et, vilde tante si. — Nei, det gaar ikke. Alt maa være færdig, før de vaakner. Og saa sitter vi inde efter kaffe som smaa lam, idet Olga foreslaar, at bedstemor tar sig en tur i haven for at se, hvor pent kjøkkenhaven er luket, og saa tar vi tanterne med — det skal nok gaa — og saa —»

«Aa!» jublet de alle tre.

Tænk, hvor moro — men duken da!

«Jeg springer bort til doktorens, straks jeg er færdig og laaner en,» sa Bergliot; «og saa ber jeg Marie og Augusta med engang. Nu er jeg straks færdig.»

«Ja, gjør det, — og hvis de vaakner, før du kommer igjen, saa husk paa at gaa bak haakjældereren, saa ser de dig ikke fra vinduet.»

Lykken stod trekløveret bi.

Alt var klappet og klart — eggedosissen i glasbolle med en serviet over — krumkakerne i den

høie glasvasen med sølvfot, ogsaa bedækket med serviet. En kunde jo ikke vite, om ikke en av fuglene la sit visitkort fra sig.

Trekløveret spaserte arm i arm, netop som tante Ellen lukket sit vindu op. — — —

«Idag sov vi rigtig godt,» gjespet bedstemor.

«Det var fiskesuppens skyld det, mor,» sa tante Amalie.

«Ja, det er merkelig, hvor tung en blir av den fiskesuppen,» stemte tante Ellen i med.

«Elskede fiskesuppe,» hvisket Bergliot til Kiss.

«Ja, hurra for den,» sa Kiss. — — —

«Og dere da smaapiker, hvor har dere holdt til — her har været saa stille og rolig.»

«Mest i haven,» svarte Bergliot.

«Ja, det er deilig der nu,» sa bedstemor. «Naar kaffen er sunket, vil jeg virkelig ta mig en tur og se paa, hvor flinke dere har været.»

Trekløveret kunde næsten ikke sitte stille av bare henrykkelse.

«Ja, kan vi ikke sitte under kastanjetrærne i eftermiddag. Der er saa varmt og deilig der.»

«Jo, la os det,» sa tante Ellen, — hun pleide være den forsigtigste. «Vi er jo langt ut i juni, saa det skulde ikke skade noget.»

«Nei, langtfra,» mente de andre. «Vi kan jo ta med et sjal til mor.»

«Pyt! Mig? Nei, saamen, om jeg vil ha noget sjal,» lo bedstemor. «Jeg er da jamen varm nok

— puh! Denne kaffen var rigtig deilig idag. Hvem har været mesteren for den?»

«Det var min tur,» stammet Olga og blev rød.

«Hvor beskeden hun er,» tænkte tanterne. «Hvor godt svaret,» tænkte veninderne.

For saken var den, at Olga hadde faat Berte kokke til at trække kaffen, mens de var i kjælderen.

— — —

Pernille og Olga vasket koppene, mens Kiss og Bergliot nøstet garn. Tanterne sat med hvert sit strikketøi, og bedstemor spilte en gammel menuet paa pianoet.

Nede i veien kom begge doktorens døtre, Marie og Augusta.

«Jeg tror saamen, de skal hit,» sa tante Amalie, — hun gik ut paa verandaen for at ta imot dem.

«De vet det, ta det med ro,» hvasket Bergliot til Kiss, som med øinene spurte, om hun hadde sat dem ind i situationen.

«Deilig veir idag,» sa Augusta.

«Ja, det er et velsignet veir. Vi har tænkt at sætte os ut i kastanjelysthuset med strikketøiet.»

«Ja, kom la os gaa straks — nu er Olga og Pernille ogsaa færdige,» sa Kiss og bød bedstemor armen.

Kjækkenhaven fik ros. Der var meget at se efter — jordbærene saa ut til at bære godt iaar, og slik en masse ribs, som det blev — bare nu ikke trostene ødela dem.

«Saa faar vi sætte ut snarer,» sa tante Birgitte; «smaapikerne faar faa hvert sit distrikt.» — — Bedstemor og Kiss gik foran opover mot kastanje-trærne.

«Aa nei, aa nei, hvor deilig det dufter av de blomsterne,» sa bedstemor og saa op mot de store trær, som stod saa stolte og stive i al sin majestatiske pragt.

Det var midt i blomstringstiden. De fine, rødhvite, skjære blomster stod som vokslens indimellem de mørkegrønne, grovskaarne blade.

Naar en sagte vind blaaste hen over dem, nikket og neiet de med en selvbevisst mine: Det er os, som utgjør stasen — det er os menneskebarnene beundrer! Vi er av en finere slegt end eder I simple, haarde blade.

Og de nikket og neiet videre i sin forfængelighet uten at vite, at netop de foragtede, mørkegrønne blade fremhævet deres skjønnhet og ynde. — — —

Stenbordet med traktementet kunde ikke ses fra hovedgangen. — Først da bedstemor ved Kiss's arm var kommet ind paa den lille gangsti, fik hun øie paa overraskelsen.

«Hys! Ikke si noget — ingen av tanterne vet om det.» — — —

«Nei — nei — hvad skal dette betyde?»

Tanterne saa spørgende paa hverandre.

Men da alle tre saa like forundret ut, forstod de, at det var ungdommens paafund.

De kunde bare ikke begripe, naar det var gjort.
«Mens dere var hermetisk nedlagt,» sa Bergliot.
Bedstemor lo, saa den hvite blondekappen kom
paa snei — og tanterne med.

«Ja, vær velkommen i vort ringe lag,
at faa eggedosis i glassene blir en vanskelig sag,»
deklamerte Bergliot, idet hun tok servietten av
bollen og begyndte at byde rundt.

«Pyt! Den ting klares noksaa net,
naar haanden kun er rask og let,»
fortsatte tante Amalie. Hun var jo forfatterinde
— hadde skrevet kokebøker og lange fortællinger
og mange digte, saa hun kunde nok rime.

Kiss:

«Jeg foreslaar, vi kun maa rime,
mens vi er sammen denne time.»

Olga:

«Jeg enig er med Kiss i dette,
men bare vi ikke blir for mætte.»

«Huf, nei, — det var fælt,» sa bedstemor; «la
mig være fritat da! — Saan deilig eggedosis har
jeg ikke smakt paa længe. Hvem har vispet den?
Nu er det din tur Bergliot.»

«Ærede frue, det er nok mig,
tænk, synes De ikke den er litt seig?»

Stormende latter.

«Dette er sandelig det snodigste selskap, jeg har
været i,» sa Augusta doktor.

«Si det samme straks paa rim!
Ellers faar du av sopelim!»

truet Kiss.

Og Augusta maatte pine sig. Hun stak teskeen
opunder haken og stirret op i kastanjetræet.

«Jo, hør her:

Snodig lag
her i dag!»
«Kan passere —
dog helst litt mere,»

kom det naadig fra Olga.

«Saa velstekte, gode, krumme kaker,
man intetsteds i verden smaker.»

Det var tante Birgitte, som efter lang studering
endelig hadde faat sammen et rim. Men nu vilde
hun, det skulde være tillatt at tale i prosa.

«Ja, de som har rimet; men Pernille og Marie
maa først komme med sit.»

«Nu, Pernille!» nikket tante Amalie opmun-
trende; «du har nok et du ogsaa.»

Pernilles fiolblaa øine straalte som to stjerner,
og en fin rødme la sig over ansigt og hals. —

«Jau, eg har et — men —»

«Bare si det!» ropte alle.

«Eg er so glad, at eg fekk kome
til denne gilde garen her.

Den dag, daa tidi her er omme,
eg med meg gilde minne bær.»

«Det var storartet!» ropte Bergliot. «Du var den allerflinkeste. Var hun ikke?»

De andre svarte med at klappe i hænderne.

«Saa er det dig Marie.» «Aa, lad mig slippe. Jeg kunde ikke faa et rim istand, om dere slog mig,» bad hun tyndt.

Allernaadigst blev hun fritat.

Da begge vaser var tomme, og alle var godt forsynte, syntes tante Ellen, det var paatide at gaa ind.

«Det begynder at blaase, og mor har ikke godt av at sitte her længer.»

«Og nu, som vi hadde det saa kjækt,» sutret Bergliot.

«Ja, vet du ikke det, Bergliot, at man altid skal slutte, naar det smaker bedst? Ungdommen har saa godt av at fornegte sig.»

«Aa, jeg har saan lyst til at sitte herute en stund til og arbeide — faar vi ikke lov da, Amalie?»

«Nei,» sa tante Amalie kort og bestemt, men med et elskværdig smil. «Dere vet, hvad vi har at gjøre inde i eftermiddag.»

Tante Birgitte slog paa, at den rabarbraen saa godt kunde ligge til imorgen, den tørket saamen ikke, naar den blev lagt i kjelderens.

Tante Ellen sa ingenting, hun hadde mere med gaardsstellet at gjøre.

Tante Amalie var den egentlige lærerinde, mens tante Birgitte ledet selve husholdningen. Under

visningen og opdragelsen overlot hun til Amalie, som baade var sterkere og mere bestemt.

«Jo, nu kjender jeg, det blir litt kjølig. Det er sandt, som du siger, Mallen min, la os gaa ind allesammen, saa sitter dere med rabarbraen i spise-stuen, og saa spiller jeg for dere.»

«Aaja, vil du, bedstemor! Da skal vi skynde os.»

I en fart begyndte Bergliot at rydde sammen.

«Tusen tak alle fire for denne deilige over-raskelse. Det var virkelig saa morsomt.»

Bedstemor tok Kiss's arm for at gaa ind.

«De maa ikkje takke meg,» sa Pernille; «eg ha 'kje vori med.»

Tante Amalie presset med ett læberne sammen og saa streng ut.

«Saa? Er det bare Bergliot, Olga og Kiss, som spenderer?»

«Jada! Pernille er gjest hun ogsaa,» sa Kiss muntert; hun gik nedover med bedstemor og saa ikke tantes forandrede ansigtsuttryk.

Pernille var litt forlegen.

«Hadde eg berre visst um det, ville eg so hjertelig gjerne vore med.»

«Det tviler vi slet ikke paa, min kjære Pernille,» sa tante Amalie venlig.

Hun fik det pludselig travelt med at plukke op kakesmuler fra bænkene.

Olga la duken sammen, mens hun nynnet og sang; Bergliot satte paa brettet, og Pernille gik

med de andre tanter efter bedstemor og Kiss. Doktorfrøkenerne hadde sagt farvel og tak for sig.

«Pernille!» ropte tante Amalie, «vær saa snild at gi mor armen og bed saa Kiss komme herop straks.» — — —

«Jeg er meget skuffet over dere smaapiker,» sa hun i en bedrøvet tone, da trekløveret var samlet.

«Hvorfor?» ropte alle tre i kor.

«Og det spør dere om, efter den behandling dere idag har git Pernille.»

«Pernille?»

«Men Kiss, forstaar da ikke du, hvad jeg mener?»

Kiss saa forundret ut. Hun visste ikke rigtig, hvad hun skulde svare. At hun kunde ha været mer snild mot Pernille, indrømmet hun; men idag visste hun ikke om noget særskilt.

«Jeg har længe tænkt at tale med dere om den maaten, dere behandler Pernille paa; men jeg har stadig haabet, at jeg tok feil. Idag forstaar jeg, at dere næsten gjør, hvad dere kan for at saare Pernille. Saa fintfølende og nobel en pike, som hun er, maa det gjøre hende meget ondt.

«Men jeg fatter ikke,» begyndte Bergliot. —

«Undskyld Bergliot,» sa tante skarpt; «la mig faa lov at tale ut.»

Bergliot satte sig med armene over kors, — hendes flammende kinder og lynende øine vidnet om, hvor haardt det var ikke at faa lov at forsvare sig.

Olga slap duken, uten at hun merket det og saa forundret paa tante Amalie, og Kiss stod ved stensbordet stiv som en støtte, — først blev hun blek — derefter blussende rød; heller ikke hun fattet, hvad der var iveien. De hadde jo hat det saa hyggelig idag. Pernille hadde rimet, og Bergliot hadde klappet mest. — —

Tante Amalie klødde sig nervøst i det tykke, rødlige haar — ordnet litt paa den store flette, som dækket hele bakhodet, — trommet med fingrene paa bordet og fortsatte en smule roligere:

«Kan dere da ikke forstaa, hvor hun maa føle sig tilsidesat idag! Dere tre finder fornøielse i at lage istand eggedosislag i al hemmelighet og holder Pernille aldeles utenfor alt. Sig mig — var det ikke rimelig, at dere hadde tat hende med? Tænk, hvilken fornøielse for hende ogsaa — her gaar hun alene dag efter dag. — Pikerne staar under hende, og de paa sin side vil helst være sammen med sine kjendinger. Men dere, som mener at ha saa meget mer dannelse og staa saa meget høiere, ser ned paa hende, som om hun var av en lavere klasse. Den rette dannelse bestaar i, at man glemmer sig selv og tar hensyn til andre, — og en virkelig dannet ungdom er likesaa høflig og elskværdig mot en bondejente som mot en prinsesse.»

Her gjorde tante Amalie et litet opphold, som ventet hun at høre et angrende ord. Men trekløveret var bom stille.

Olga sat som lamslaat; hun fandt noget sandt i det tante Amalie sa, men netop idag hadde hun ren samvittighet overfor Pernille.

Der var ikke hverken tænkt eller talt et eneste ord om at ha Pernille med eller ikke. Det hadde ligget saa fjernt fra dem alle.

I Bergliot kokte det av sinne; men hun bet tænderne sammen for ikke at bli avspist en gang til.

Kiss kjæmpet med graaten. Det skalv i mundvikene. Hun vilde si noget, men kunde ikke.

Tusen tanker for gjennom hodet:

Jeg er udannet — skam for mor og far — sorg for bedstemor og tanterne, som er saa snilde mot mig — — er her uten at betale — faar, ret som det er, penger for «god hjælp» — og saa gjør jeg dem bare ærgrelse. — — — Men tante er uretfærdig — ja, hun er. Den tanke staalsatte Kiss, saa taarerne blev tvunget tilbake. — — Var det takken for, at de hadde gjort det saa koselig?

«Ja, ja, smaapiker! Jeg] haaber] dere herefter forandrer deres opførsel mot Pernille og viser dere som dannede, kristne unge piker. Gud gjør ikke forskjel paa folk; for ham er alle like.»

Tante Amalie reiste sig for at gaa.

«Faar jeg lov at si noget nu?»

Bergliot la vegten paa sidste ord.

Amalie — som trodde, at sæden var faldt i god modtagelig jord og derfor nu var mildere stemt — forandret straks mening angaaende Bergliot.

«Værsaagod — men — —»

«Ja, da vil jeg si, at du er forfærdelig uretfærdig mot os — ialfald med hensyn til eggedosislaget. For det var i bedste mening, at vi ikke bad Pernille være med os. Vi kunde jo ikke vite, om hun hadde penger til at betale med. Og da hadde det jo været dobbelt kjedelig for hende, naar hun maatte si, at hun ikke hadde raad til det. — Og jeg har virkelig trodd, at jeg har hat dannelse helt til idag. Men er jeg ikke dannet nok, er det bedst, jeg reiser hjem; for hjemme er det ingen, som snakker slik til mig, heldigvis.»

Før tante Amalie fik sagt et ord, sprang hun nedover haven — op verandatrappen og ind paa sit værelse, hvor hun kastet sig paa sengen og stridgraat. — — —

«Det er sandt, som Bergliot sa, tante,» fik Kiss med møie frem, — hun maatte anvende hele sin vilje for at tale rolig. «Før har vi kanskje været litet hyggelige mot Pernille, men det idag gjorde vi ikke med ond vilje.»

«Nei, nei — kanskje ikke med overlæg; men da var det tankeløshet, Kiss — og tankeløshet kan forvolde meget ondt; derfor ansaa jeg det som min pligt at snakke med dere om dette.»

«Det er svært vanskelig at vite, hvordan vi skal være mot Pernille, synes jeg. Hun ser ut til at like sig bedst alene,» sa Olga rolig. Hun var kommet sig av sin forskrækkelse.

Duken havde hun tat op og ristet jorden av. Egentlig havde hun ventet en meget værre skjændepræken efter den høitidelige begyndelse.

I sit stille sind indrømmet hun fremdeles meget av det, Amalie sa, — men dette idag! Nei, der var de uskyldige.

«Ja, jeg haaber og tror, at ialfald dere to lægger mine ord paa hjertet. — Naar Bergliot har raset ut, angrer hun nok sin utækkelige optræden. — — — Det er bedst dere tar rabarbraen ind i spisestuen. Jeg har git Pernille besked om alt. Selv maa jeg gjøre færdig nogen breve, saa dere faar klare det alene. Husk endelig paa, at den skal være rigtig smaaskaaret.» — — —

Kiss og Olga gik arm i arm nedover haven.

«Hvad synes du om dette, Kiss?»

«Jeg er forfærdelig lei.»

«Jeg ogsaa, — men har vi da virkelig været slemme mot Pernille?»

«Ikke slemme, nei, — men vi har kanske heller ikke været snilde. Jeg maa tænke paa noget, som presten vor engang sa, da vi gik til konfirmation. Han sa, at en almindelig synd blandt de unge var den, at de undlot at gjøre godt, der hvor de visste, de kunde gjøre det. Han snakket om aktiv og passiv, — om aktive synder — det er, naar vi virkelig gjør noget galt, — de passive er, naar vi lar være at gjøre noget godt. Var ikke det rart sagt?»

Olga nikket tankefuld.

«Jo — det skal jeg huske paa, Kiss. Jeg tror virkelig, jeg har syndet mest passivt — mot de hjemme for eksempel. Jeg kunde ofte ha været mer hyggelig mot dem.» — —

«Tante var vist svært lei.»

«Ja, især paa Bergliot, tror jeg. Hun tror det er hende, som sætter os op.»

«Men det er det ikke. Tante forstaar ikke Bergliot rigtig. Jeg er viss paa, hun igrunden tar sig mest nær av tantes formaninger. Men tante tror, hun er likeglad.»

«Pernille er nu mer glad i Bergliot end os.»

«Ja, det er hun.»

«Vet du, hvad jeg synes, Olga?»

«Nei.»

«Vi burde be om, at vi maa bli, som vi skulde være mot Pernille. Det er vist den bedste maaten.»

Olga kastet et stjaalent øiekast bort til Kiss.

Hun var litt rød og forlegen, saa Olga hurtig trak øinene tilbake.

«Ber du hver dag, Kiss?»

— — «Ja, og jeg læser et kapitel i bibelen hver aften. — Jeg har lovt mor det.»

«Forstaar du alt da?»

«Hm — nei, — ikke alt. Men meget forstaar jeg. Det, som Jesus siger, forstaar jeg bedst.»

«Jeg synes, Jesus er saa streng, jeg. Tænk, jeg ser ham altid for mig med saanne strenge, alvor»

lige øine — saan som Amalie er, naar hun irettesætter.»

Kiss kunde ikke la være at le — endda saa alvorlig, som det var. Hadde Bergliot sagt det, hadde hun ikke engang villet smile.

Det var anderledes med Olga. Hun sa aldrig andet end godt om folk, saa det hørtes saa pudsig ut, naar hun sa dette.

«Da burde du læse meget i evangelierne», vaaget Kiss at si»; for da kommer du til at se Jesus anderledes — læs om alt det gode, han gjorde. Ja — han gjorde jo bare godt.»

«Naturligvis, men jeg husker saa godt, engang jeg kom til at læse om det han siger til farisæerne: «I øgleunger! — Tænk, siden ser jeg ham saa forfærdelig streng.»

«Du maa læse alt, Olga, — ellers blir du uretfærdig.»

«Som Amalie er mot Bergliot,» tilføiet Olga. — —

Bergliot laa fremdeles paa sengen og hikstet og graat, da Olga og Kiss kom ind til hende.

«Taaler dere slikt, dere da?»

«Hys Bergliot! Amalie mener det ikke saa strengt, som hun siger, det vet du godt.»

«Jasaa? Da burde hun ikke kalde os for udannede.»

Bergliots ansigt var ganske ophovnet av graat, og hun pudset næsen sin ustanselig, til den saa ut som en blankpudset kobberkjele.

«Men jeg vil ikke være her længer. Jeg skriver efter reise penger den dag idag og fortæller alt.»

«Tror du ikke, vi syntes det var likesaa kjedelig?»

Kiss's hjerte begyndte at banke hurtigere, naar hun tænkte paa tante Amalies beskyldninger.

«Pyt — hun mente mig mest. Og saa koselig, som vi hadde det — ikke sandt, og alle de morsomme rimene.»

«Ja, det var dit paafund, Bergliot.»

Ansigtet begyndte saa smaat at lysne.

«Ingen kjender dagen, før solen gaar ned — det skal være vist.»

Hun hadde reist sig og var begyndt at vaske sit forgrædte ansigt.

«Er dere ikke rasende paa Amalie? — Vet dere, — jeg hadde den største lyst til at gi hende en under øre — hun behandler os akkurat som onger.»

Hele fjæset blev dyppet i vand.

«Ak! Det var deilig!» —

Hun saa sig i speilet.

«Jo, jeg er skjøn!»

«Ja, kom nu; vi skal lægge rabarbra paa flasker.»

«Men hvad skal jeg si til Pernille?»

«Ingenting — og hun spør ikke.»

Bergliot stod med ryggen mot veninderne og ordnet haaret.

«Dere ser saa fromme ut. Har dere lovet Amalie bod og bedring kanske?»

«Nei, hun gik, før vi kom saa langt. Men vi har snakket om, at hun vist har ret allikevel. Vi kan godt være hyggeligere mot Pernille igrunden,» sa Kiss.

«Kom da — saa gaar vi ind og knuselsker hende straks — jeg kysser, og dere klapper, — før er det vel ikke godt nok.»

«Nei, Bergliot, — snak nu alvorlig. Vi siger ingenting til Pernille; men kan vi ikke love hverandre, at vi skal være anderledes?»

Bergliot stod et øieblik alvorlig.

«Jo, alvorlig talt, — jeg har ogsaa bestemt mig til det. Jeg skal herefter forsøke at indbilde mig, at hun heter frøken Nelly Løvaas. Det navnet kan passe, ikke sandt? For Pernille minder saa om Pernille fant i byen — og hun er det fæleste, jeg vet.»

«Men navnet gjør da ikke noget?»

«Nei, men det hjælper paa. Ogsaa — ja, dere kan gjerne faa vite det: Jeg har virkelig bestandig indbildt mig, at bønderne er simplere end byfolk. Nu har jeg tænkt længe over det, og jeg tror næsten, det har været galt.»

Efter litt nølen føiet hun til med taarer i øinene:

«Jeg har forresten ingen mor, jeg — og hjemme er det ingen, som retter paa mig, hvor meget galt jeg gjør.» —

Dette var den egte Bergliot. — —

Kiss omfavnet hende og sa:

«Ikke graat mer Bergliot, ellers blir jeg snart likesaa blank og rød som dig.»

— — —

«Det ser virkelig ut til, at eggedosislaget i haven har baaret gode frugter allikevel,» sa bedstemor en dag til Amalie, de var alene i stuen.

Firkløveret var i haven og plukket jordbær. Deres muntre passiar og latter lød ind gjennom de aapne vinduer.

«Ja, Gudskelov!» — Jeg tok kanskje for haardt paa dem. Jeg blev litt for heftig, desværre. Bergliots tilsyneladende likegyldighet og næsvishet irriterterte mig.» —

«Ja, der har du din svakhet, Mallen min, — du taler ikke rolig og kjærlig nok, naar du irettesætter de unge.»

Bedstemors stemme var mild og god og øinene saa lyse og kjærlige.

Tante Amalie svarte intet — bare drog et litet suk og nikket.

Og dog kan det ikke siges strengt nok, tænkte hun ved sig selv.

Mit eget ensomme liv er jo netop en følge av, at jeg var for stolt og kry til at ta lensmanden — — fordi han bare var en bondegut — og jeg en embedsmands datter, og dog var han min eneste — min første og sidste kjærlighet.

To tunge taarer faldt ned paa strikketøiet. — — —
Fra haven lød Bergliots muntre stemme:

«Hjælp mig op, snilde Pernille! Ellers blir jeg tat for et jordbær jeg ogsaa!»

Og Pernilles latter var frimodig og glad, da hun svarte:

«Neimen um eg har tid til aa dra deg upp, so svarte jordbær vil ingen æta, so du kan vera trygg, der du ligg!»

Bedstemor lo med.

«Jamen vil jeg ut litt. — Det er rent oplivende at ha disse smaapikerne i huset. De er saa søte og snilde allesammen, at jeg vet ikke, hvem jeg er mest glad i.»

«Aa, ingen kan nu maale sig med Kiss,» sa tante Amalie. «For Kiss har baade forstand og hjertelag.»

INDEN FIRE VÆGGER.

KISS HADDE EN HULTAND, som verket, ret som det var. —

En aften begyndte det at hamre og banke og rykke og stikke saa forfærdelig, at hun bestemte sig til at gaa bort til doktoren for at faa den ut. —

«Hadde nu far levd, hadde han tat den i ein, zwei, drei,» sa bedstemor. Ikke mange av nutidens tandlæger vilde klare det bedre end han.»

Bedstemor drog et vemodig suk og tænkte paa svundne dage.

«Doktor Bull er nok saa gammel, og han har vist heller ikke stor øvelse i at trække ut tænder, saa hvis du kunde holde ut til i overmorgen, skal vi heller spendere reisen til byen, Kiss,» sa tante Amalie.

«Pyt! Han klarer det nok. Nei, jeg vil ha den ut. Aa! Dere skulde bare kjende slik, som det verker,» — og hun boret den knyttede haand ind i kindet og utstøtte smaa hjerteskjærende skrik, — indimellem lo hun. «Den indbilder sig vist, jeg skal tute, men nei tak; — nu gaar jeg til doktoren

straks. Naar jeg er tilbage, er det over,» trøstet hun de bekymringsfulde tanter.

«Gud give det,» sa bedstemor.

Kiss satte paa sprang indover Lammedalen. Det var ikke værdt at betænke sig.

— — —

Doktorfruen holdt hodet, mens doktoren satte tangen paa. — —

Et knæk! —

«Au!» hylte Kiss; «fik De den ikke?»

«N—e—i, — kronen gik nok istykker desværre; men vær taalmodig er De snild, saa skal jeg hente en ny tang.»

Kiss sat i spisestuen.

Mens doktoren gik ovenpaa til kontoret, trøstet fruen hende med, at nu var det snart over.

Kiss havde mest lyst til at skrike i vilden sky. Det maatte hjælpe; for noget saa grusomt hadde hun aldrig i sit liv kjendt, — men haabet om befrielse holdt hende oppe.

«Nu skal den ut; denne tangen tar saa fort og godt.» — En diger, fæl tang — nøkkel kaldte doktoren den — blev stukket ned i den ømme kjæve. — — —

Hvordan det siden gik, kunde Kiss ikke forklare. Hun husket bare, at doktoren stak og skar som med mange skarpe kniver — og saa, at noget gik istykker i kjævebenet, og bensplintrer stak hende i kindet. —

Doktoren var sprutende rød og svedet:

«Deres tænder maa sitte ualmindelig fast for en dame at være,» undskyldte han sig med.

Hertil kunde Kiss intet si. Hun hadde jo trukket ut tænder før, men aldrig faat en saadan kompliment.

«Det gjør vel svært ondt, stakkars Dem.»

Doktorfruen saa rent fortvilet ut.

«De faar trøste Dem med, at tanden er borte.»

Kiss kunde ikke aapne munden uten det smertet.

«Ja — hm — ja?»

Doktoren for frem og tilbake paa gulvet.

«Kjævebenet er blit splintret en smule — ja — hm. Merkelig saa fast den tanden sat. Det er det merkeligste, jeg har set, du Inga.»

Fruen svarte ikke. Hun skjænket et glas vin til Kiss. — —

Efterat doktoren hadde git sine ordre, fulgte fruén hende hjem.

Kiss maatte helst ikke snakke — ikke tygge — ingen anstrengelse ha — men ligge tilsengs et par dage — — det vilde sandsynligvis bli litt feber.

«Buljong med egg i og havresuppe kan De nyde. — — Ja, ja, — god bedring.»

Kiss holdt paa at si mange tak, men lot det være, i grunden var det jo ikke noget at takke for.

— — —

«Ja, hadde jeg ikke paa følelsen, at noget galt maatte hænde,» sa tante Birgitte.

«Arme barn! — Arme barn!»

Det var ikke ende paa alt det gode, de vilde gjøre Kiss.

Første nat sov hun omtrent ikke for smerter, men næste dag var det bedre.

Hun laa tilsengs. Paa en tavle skrev hun, hvad hun ønsket sig og svarte paa de mange spørsmaal.

Doktorfruen kom med buljong og egg — doktoren med smertestillende pulver, og tanterne, Olga, Bergliot og Pernille fandt paa det mest utænkelige for at gjøre det hyggelig for hende.

«Nu kan du da se, du er avholdt Kiss, — du har det jo som en prinsesse!» sa Olga.

— — —

Bergliot kom ind med breve til Kiss — det ene var hjemmefra, mors skrift. Men det andet? Samme poststempel, men fra hvem?

Kiss gjorde en utaalmodig bevægelse og rakte haanden frem for at faa begge brevene.

Nei, du vet, du maa ikke læse selv, Kiss. Du har feber. Skriv paa tavlen, hvem av tanterne jeg skal hente til at læse høit.»

«Ingen — vil du læse dem?» skrev Kiss.

«Maa jeg virkelig?»

Bergliot straalte over hele ansigtet.

«Men saa lover du, at du ikke siger, hvem det andre brevet er fra.»

Kiss hadde aapnet det og saa, at det var det længe ventede brev fra Cecilia. Saa hadde hun vel faat stolen.

Kiss pekte paa mors brev.

«Det først?»

Kiss nikket.

Et indholdsrikt, kjærlig brev, hvor mor fortalte om alt og alle, saa Bergliot syntes, hun saa dem lys levende for sig allesammen.

«For en storartet mor du har, Kiss.»

Kiss smilte og lukket øinene. — Hun laa paa ryggen med en liten pute under hodet — fik ikke engang lov at sitte opreist. — Det gik nok ikke saa fort med bedringen, som doktoren trodde. Tungen var aldeles belagt, matlysten liten og smerterne endnu saa store, at hun ikke fik sin sedvanlige nattesøvn. — — —

«Men hvadslags menneske er denne Cecilia?»

Bergliot hadde løpet brevet igjennem og sat som et stort spørsmåalstegn.

Kiss laa og kluklo.

«Hys! Du maa ikke, Kiss. — Nu skal jeg læse akkurat, som hun skriver, — men slik ortografi!»

— — —

«Kjere goe frøken Kis om en jæi er gamel aa stiv udi penen vil jæi daag tage den i haanden aag sende dæi naagle taknemlie or, jæi haver alti sakt at du haver et stort jærte aag det haver jæi nu seet enda mere efter dene siste goe bejivenhet derfaar vil jæi sige dæi saa mange tak saam det gaar an aag den stolen saam jæi haver faat ær baade go aag vaker at skue jæi siter i stolen baade

virked a og sønda, jæi spøter i den aag jæi læser aag rygen viler sæi got derfaar er den meget kjær faar mæi, men jæi kan inte faastaa vorfaar jæi inte ska sige det til kaserfruen hun sagde at den var go aag sat i en da hun var hos mæi, jæi sagde den var jivendes a en dame de maa jæi si var en snil dame sagde hun aag saa var de hendes æien dater. Men jæi laavde at intet sige derfaar tide jæi stil men de er vont faar mæi at tenke paa den hæmlihet, for de ær vel de beste aa sige de til kasern aag fruen ær du snil, da sneker strøm kaam in jenom døra me den trude jæi han var ful men saa huste jæi paa at han ær totalavhaal aag dom kan jo inte drække dom. Set dæi naa Cecilia sa en den ær amerikanst sa en, ja de ær vel ingen i norje som ær gofaar te jøra saapas stol sa jæi. Jæi sætte mæi trast i en aag saa vare net saam jæ svingde i lufta aag saa fine roser saam de ær paa baalstre da, jæi faar slute med dene skrivels aag sige mange tak aassaa faar de lange breve saam jæi fek i paasten, jæi leste de sjel faar du skriver saa stort aag got jæi savner dæi mest aam søndan da du var prest.

Ærbødigt me venli hilsen fra

Cecilia Guthormsen.

«Nei, noget saa snodig har jeg aldrig set! Det er da sørgelig, at du ikke maa snakke Kiss; for dette er vist en rar hemmelighet. — Hvem er Cecilia da, Kiss?»

Neppe hørlig hvisket Kiss:

«En gammel strykekone.»

«Strykekone? — Men hvordan har du faat penger til stolen?»

Kiss bare rystet paa hodet og smilte.

«Har du været prest for hende ogsaa da?»
Bergliot lo. «Ha, ha, ha! — Var du skuespiller? Utklædd?»

Kiss lo ikke, men rakte haanden ut efter tavlen, som laa paa bordet ved sengen.

«Ikke le! Jeg gjengav prækenen i kirken for hende, for hun hørte daarlig.»

Bergliot blev ogsaa alvorlig.

«Du er storartet, Kiss. Var det ikke vanskelig at huske, hvad presten sa. Jeg husker aldrig nogen ting, men — — det kommer vel av, at jeg ikke hører ordentlig efter.»

Bergliot sat et øieblik stille og grundet.

«Da maatte du vel gaa i kirken hver søndag?»

Kiss nikket.

«Var det en ung prest da?»

Kiss smilte.

«Ja, seksti aar.» — —

I det samme gik døren op, og tante Amalie kom ind.

«Jo, du er vist en deilig sykepleierske; vi hører helt ind i stuen, hvor du ler og prater. — Du narrer vel ikke Kiss til at snakke?»

«Søte Amalie, vær ikke vond paa mig,» — Bergliot sendte hende et bedende blik. «Denne gang er jeg forresten uskyldig. Det er nemlig Kiss, som faar mig til at snakke. Hun fortæller en masse rart.» — —

«Kiss — du ligger da vel rolig? Hvad?»

«Ja, men hun snakker paa en egen maate, ser du.»

«Aa, for en tøvekop du er, Bergliot.»

«Nei, ikke idag, Amalie. — Det er sandt hvert ord, jeg siger. Kiss har oplevd noget rart i den lillebyen, og saa spiller hun den stumme i Portici for at slippe at fortælle mig det.»

«Har du faat brev, Kiss?»

«Ja, to breve, — et hjemmefra og et fra en gammel veninde,» sa Bergliot.

Kiss blunket til hende. Hun vilde jo paa ingen maate la nogen faa vite om denne stolen. Uf, saa bagvendt, som det var ogsaa. —

At dette brevet skulde komme netop idag, og at Bergliot kunde være saa glemsom. Hun lovet jo utrykkelig, at hun ikke skulde si noget.

Kiss rakte tante mors brev.

Bedstemor og tanterne satte altid pris paa at faa høre hjemmefra. — —

«Kanske du er saa elskværdig og gaar ut i kjøkkenet og hjælper Pernille med testokkene — glem nu ikke hjortesaltet!»

«Nei, — jeg ønsker ikke at bli flat en gang til, maa du tro — og ikke testokkene heller tænker

jeg». — — — Idet Bergliot vendte sig mot Kiss, fortsatte hun: «Ja, saa lover du mig at fortælle alt, naar du lærer at snakke da?»

Kiss nikked.

«Den bøiningen av hodet har Kiss heller ikke godt av, Bergliot. Fremforalt gjælder det at ha ro for hende, saa kjævebenet kan læges snarest mulig.»

«Maa hun ryste paa hodet da? — I saafald kan jeg spørre slik, at hun maa svare nei.» —

«Gaa nu med dig!»

— — —

«Hvad er det for hemmelighet, hun tøver om? Ja, det er vel bare Bergliots paafund?»

Kiss blev litt rød.

«Det er ikke noget», mumlet hun mellem tænderne.

«Nei, det kunde jeg tænke. Hun er merkelig barnagtig for sin alder, Bergliot. Men jeg tror nok, der er mer alvor paa bunden, end det ser ut til.» — — —

*

Kiss var tante Amalies fortrolige. Ofte kunde det være litt vanskelig for hende, naar det gjaldt omtale av hendes kamerater. Disse betrodde sig igjen til Kiss om, hvad de syntes om tanterne.

— — —

Den almindelige mening var, at tante Birgitte var den snildeste, men for ubestemt og føiet dem

for meget. Hun var heller ikke saa svært nøie paa, om ikke alting var, som det skulde være.

En forglemmelse, en smule slurv kunde saa let tilgis, naar Bergliot tok hende om halsen og sa:

«Søte, snilde Birgitte, vær ikke skrækkelig vond paa mig, jeg skal saavist aldrig gjøre det mer.»

— — —

Ellen, gaardsbestyreren, var makeløs snild. Hun hadde et venlig ord til alle og var altid færdig til at høre paa andres sorger og glæder. Ja, selv Sara paa Holmen eller Sara splint, som hun kaldtes, kunde være viss paa at finde en levende interessert tilhører i Ellen, naar hun fortalte om alle sine sorger og bekymringer. Tante Ellen var vistnok ogsaa den eneste, som hørte deltagende paa Sara, for Sara var af den slags mennesker, som alle helst undgik, klynkende og klagende, som hun altid var. — At hun før hadde gaat paa fantestien gjorde hende ikke mer tiltrækkende, og tilnavnet splint — eller fant — beholdt hun, selv om hun for alle tider hadde sagt farvel til sit gamle liv. —

Ellen holdt mest til utendørs, saa efter grøfter, inspiserte fjøset, slog av en passiar med bønderne, snakket om vind og veir og om gaardsstel.

«Ho Ellen er meste som en mand,» blev der sagt om hende. Endda saa net og fin som hun saa ut.

Var hun en enkelt gang i kjøkkenet, gik man som paa naaler. For altid fandt hun noget at reformere.

«Men hvad ser jeg! Der ligger jo en ske paa selve bænken. Kiss, er det ikke den, du bruker at røre i suppen med?»

«Jo!»

«Men snilde dig, vennen min! Læg den paa en asjet eller tallerken da! Tænk, hvor mange menneskehænder der kommer i berøring med bænken — enkelte sætter sig der tilogmed.»

«Og slik, som dere ødsler med veden — er det nødvendig, at vaskevandet koker, Birgitte?»

«Snille Ellen! La os faa lov at raade os selv paa kjøkkenet. Du gjør os ganske nervøse ved al din indblanden,» sa tante Birgitte mildt bebreidende.

Men efter en saadan uvelkommen visit blev der adskillig opstramning.

«La ikke Ellen komme og se» — — het det, og det var nok.

Naar tøiet skulde trækkes til rulling, blev Ellens lagt tilside, det skulde hverken dynkes eller rulles — slik fandt hun det behageligst.

At lægge et stykke brød paa bordduken kunde hun aldrig bekvemme sig til. Hvem kunde garantere, at der ikke var bakterier, saa mange forskjellige hænder, som tok i den? — — —

Amalies valgsprog maa sikkert lyde saa:

«Gjør alt det, du ikke har lyst til,» sa Bergliot en gang.

Hun kunde ha grund til at tro det; for der gik

ikke én dag uten at en eller anden maatte gaa i selvfornegtelsens skole.

Mest fik Kiss føle det.

Bedst, som hun hadde sat sig til pianoet for at spille litt, kunde Amalie komme ind i dagligstuen.

«Du maa undskylde, Kiss. Jeg vilde saa gjerne ha dig med i kjælderens for at se efter humlebrygget, vi maa nok ha eggehviten i» — eller — «Hvad siger du om at gaa med bort paa staburet. Jeg vil gjerne se efter skinkerne og lakekjøtet.»

Kiss reiste sig altid straks.

Ofte fandt hun dog tante Amalie altfor streng, og det begyndte at bruse i hendes indre.

«Hvorfor skal jeg da aldrig faa lov at spille, naar jeg har lyst? Tante er ikke selv musikalsk, men derfor kan hun vel unde andre den fornøielse.»

Men ærgrelsen var som blaast bort, naar hun først var kommet i arbeide. Og slike smaa ekstraarbeider varte ikke længe. — —

At være sammen med tante Amalie paa tomands haand var en ren fest. — Kiss følte sig som en veninde, der skulde tas med paa raad. Hun skammet sig da ofte over, at hun flere ganger motvillig hadde reist sig fra pianostolen, naar tante bad hende.

Ikke sjelden gik bedstemor i forbøn:

«Neisaamen om det haster saa med det, Mallen. Nu spiller Kiss saa pent for mig, — la hende nu ha den fornøielse.»

Men tante Amalie lod sig ikke rokke. Og engang Kiss var blit sendt et erende midt i en slik koselig eftermiddagstime, utviklet Amalie sin opdragelsesmetode for bedstemor.

«Kjære mor, husk paa, hvordan livet er. Man kan nu engang ikke leve efter sin lyst. Man blir nødt til at fornegte sig før eller senere. Og derfor mener jeg, det er sundt for Kiss at ha lært det, mens hun er ganske ung. Det vil da ikke koste saa meget, naar livets krav gjør sig gjældende.»

«Ja» — bedstemor drog litt paa det. «Men var det da ikke bedre, at hun fik leve litt mere efter sine ønsker, naar hun har anledning til det? — Kampen for tilværelsen kommer jamen tidsnok.»

Amalie smilte overbærende og drog et suk og la hodet litt paa skakke for at se bedre — holdt saa strømpen op mot lyset — hun hadde sluppet en maske.

«Du snakker som om Kiss skulde gaa glip av noget, mor. Det gjør hun ikke; naar jeg netop ber hende om en liten hjelp engang imellem, naar hun sitter og spiller, da gjør jeg det med fuldt overlæg, — for jeg vet, det koster hende at holde op. Og det er nu min mening, at hun selv har det største utbytte av den lille selvfornegtelse. — Og jeg vil be dig, mor, at du herefter ikke lægger hindringer iveien, naar jeg forsøker at opdrage hende i den retning.»

«Nei, snilde dig, Mallen min.» Bedstemor smaalo.

«Du skal saavist faa gjøre, som du vil — ikke bry dig om mig gamle kjærringen. — I grunden er det vist bare egoisme av mig, for den jentungen spiller og synger jamen saa pent, at det er en sand fornøielse at høre paa.»

«Ja, — det synes vi jo allesammen, og det vil bli tomt efter hende, naar hun engang reiser.»

Slik var opdragerinden Amalie.

Som saadan hadde de unge piker respekt for hende, og naar noget gjaldt, blev der altid spurt: Hvad mon Amalie siger? — Men gjaldt det en fornøielse, indendørs eller udendørs, da kunde de altid være viss paa at faa Amalie med. Da var hun som en ungdom, spøkefuld, morsom og munter.

«Jeg kan bli saa sint, saa sint paa hende, at jeg synes, jeg rent hater hende; men om nogen timer maa jeg si til mig selv, at hun hadde ret og jeg uret,» sa Bergliot engang hun hadde været under hendes opdragende haand. — —

Naar firkløveret sig imellem talte om tanterne, endte det gjerne med den fælles mening:

«De er snilde alle tre; men vi lærer nu mest av tante Amalie, og det er jo for at lære, at vi er her.»

PAA RAKKESTØHESTEN.

EN STRAALENDE SOLSKINSDAG med blikkende stille paa sjøen gled to færingar over fjorden til den anden side.

Hele Leitegaardens befolkning og doktoren med frue og døtre var med. Ja, selv den gamle 84 aarige bedstemor hadde vaaget at gaa i baaten.

Per gaardsgut hadde spaadd, at der skulde bli fint veir hele dagen, og Per var jo litt av en meteorolog — næsten saa flink som veirprofessoren i Kristiania, aaja — litt flinkere engang imellem ogsaa kanhænde.

Lars Rakkestø stod selv paa bryggen og hjalp «Gamlefrua» iland. — Han hadde stillet sin egen stue til disposition for de fremmede, om de skulde ønske at ha andet tak over hodet end selve himmelen. — — —

Ungdommen skulde til sæteren, som laa paa nakken av hesten. Veien ditop var saa stenet og brat, at doktorfruen, som fra først av hadde bestemt sig til at følge med, opgav det og gik ned til de gamle — bedstemor, Ellen, Birgitte og doktoren.

Tante Amalie var en flink fotgjænger og klarte marsjen helt op.

Budeien trakterte med rømmekolle og fløtevafler, og rundt om sæteren vrimlet det av molter, jordbær og blaabær.

«Litt høgare upp paa den knausen er der fin utsigt, der kann ein sjaa like tilhavs,» sa budeien.

«Ja, det var jo meningen, vi skulde helt op, ikke sandt, tante Amalie?»

Amalie trak øienbrynene op, knep munden sammen og smilte.

«Helt op? Paa toppen av hesten mener du? — Ja, kan dere klare det, saa skal jeg si dere er flinke.»

«Er det langt da, Synnøve?»

Budeien lo.

«Nei, ikkje langt, — men det er høgt, og der er ikkje nokon veg upp paa denne sida.»

«Dere faar nøie dere med utsigten fra knausen derborte. — Jeg har været der før, saa jeg foretrækker at vente her, til dere kommer ned igjen.»

Augusta og Pernille var saa mætte av bær, at de orket ikke slik sjau, saa Kiss, Bergliot, Olga og Marie doktor klatret opover alene.

«Ja, farvel da!» ropte Kiss, da Amalie gik ind i sæteren.

«Vi kan vel gaa helt op, hvis vi finder frem?»

«Ja, selvfølgelig.» — —

Saa forsvandt Amalie, Augusta og Pernille for deres blikke.

«Da gaar vi helt op,» foreslog Kiss.

«Ja, det gjør vi!» istemte de tre andre.

«Tænk, at Augusta ikke vilde være med.»

«Hun er saa doven,» sa Marie; «men hun angrer nok paa det.»

«Vi er vel tilbake igjen om en halv time?»

«Før!» forsikret Kiss. — — —

De var nu paa toppen av knausen, hvor de saa vidt saa et glimt av havet.

Paa den anden side var en liten dal, og fra denne hævet sig en ny knause tæt bevokset med ener og lyng indimellem alle de løse, store stene, som hang utover. — —

«Tror dere ikke, det er hestens hode?» sa Olga.

Hun var litt saar i benene — de tynde, utringede sko var ikke beregnet paa slik medfart.

«Jo, det er det, naturligvis,» sa Bergliot triumferende. «Tænk, hvor moro det skal bli at sette foten paa issen! Hvem av os skal bli den første? — Kom da!»

Hendes begeistring smittet de andre.

«Vi vil synge «Ja, vi elsker,» naar vi staar der,» sa Olga.

«Ja! — Og saa «Norge, Norge,» sa Marie. — —

Det var ingen vei. Nei, det var sandt nok; det gjaldt blot at holde fast i eneren, eftersom de klatret opover.

Ret som det var, løsnet stene og jord under føtterne; men hvad gjorde vel det — maalet vinket

deroppe — Rakkestøhestens isse skulde lægges under deres føtter. — — —

Kommen halvveis op utbrøt Kiss, som var øverst:

«Tænk, der er et fjeld til! Dette er vist ikke toppen allikevel!»

«Hvad siger du?»

Jo, ganske rigtig — en ny dal, en ny bestigning.

«Men den er da ganske sikkert toppen,» trøstet Kiss de andre med, da hun saa deres lange ansigter.

«Skal vi ikke heller snu?»

Olga hadde faat et rift i kjolen, stukket hænderne tilblods paa eneren og faat skoene fulde av jord og smaasten. Hun satte sig paa en sten og tømte dem, før hun tok dem paa igjen.

«Fremad marsj!» ropte Kiss. «Det vilde da være skam at komme ned til sæteren og si, at vi vendte paa halvveien — jo, da skulde de faa noget at le ad!»

De andre var enige, og opover bar det — paa hænder og føtter, mens det raset jord og stener utover.

«Nu gaar det immer, immer haijere op,» sang Kiss med doktorens vestlandske stemme. Denne strofe av Erik Bøghs morsomme sang «Min ferste mahn — ach ja — han var broffessor», var en av doktorens bravournumre.

«Jeg har nok med at holde mig fast,» stønnet Marie; «jeg kunde ikke synge, om jeg fik betaaling.»

«Nu gaar det immer, immer haijere op,» gjentok Kiss, hun stod paa toppen og svinget med hatten.

«Skal vi længere endda?» ropte de andre.

«Ja, hører dere ikke — nu gaar vi immer, immer haijere op!»

«Er du gal, Kiss! — Jeg orker ikke mere!» — Olga var paa graaten. «Dere vet ikke, hvor ondt det gjør i benene, det stikker som med tusen naaler.»

«Friskt mot, I gossar blaa!» ropte Bergliot. Hun var nummer to oppe. «Nu har vi bare én dal igjen, og saa kan dere stole paa, vi er der.»

«Bare vi ikke alt har været der, og nu gaar nedover,» sutret Marie.

«Du da! — Vi ser jo mere av sjøen for hver ny top, vi kommer paa, saa vi stiger nok immer haijere op, som Kiss siger.»

«Uf, nei — ti nu stille med dette gnaalet da! Svar mig: Skal vi, eller skal vi ikke snu helt om?»

Det var Marie, som var begyndt at bli grættten.

«Selv om vi vilde, kunde vi ikke gaa nedover,» sa Kiss, «der er jo ikke vei, og vi kom bare til at styrte utover.» — — —

Ja, det saa slik ut.

Men hvordan skulde de da klare at komme til sæteren?

«La os nu først komme helt op, saa finder vi kanskje en vei paa baksiden.»

Kiss brak en gren og brukte som stok — drog saa ivei over ener og lyng, over stener og bækker.

Det var da forunderlig, at det var saa langt til toppen! Fra stranden saa det bare ut som en liten pen spasertur fra sæteren og op. — Hvem kunde ane, at der var saa mange smaa daler, kløfter og knauser — nedenfra saa det ut som en eneste sammenhengende skraaning. — — —

Det var begyndt at blaase; og det blev endnu brattere — ja, næsten ufremkommelig.

Fra sæteren hørtes rop — det maatte vel være derfra det kom. — De ventet vel, Amalie begynde kanske at bli ængstelig; men hun maatte da forstaa, at de tok hende paa ordet og gik helt op?

Undres paa, hvad klokken var. — — —

Solen varmet ikke saa sterkt længer. Mens de før svedet, begynde de nu i vinden at fryse.

«Hjælp mig! Jeg sitter fast — aa, skynd dere da!»

Marie hadde sat foten paa en stor sten, som løsnet; hun fik saavidt fat i en kraftig ener, laa paa maven og skrek i angst for at gli utover det bratte stup like under.

Kiss var ret ovenfor. Hun hadde netop gjort et dristig hop for at komme paa sikrere grund. — Hun tok resolut skindbeltet av sig og rakte den ene ende ned til Marie, som grep fat og blev trukket op forbi eneren.

«Du har reddet mit liv, Kiss! Hadde du kommet et minut senere, hadde jeg glidd ned.»

«Langtfra — men hold dig ved siden av mig;

det er bedst vi holder sammen to og to, om noget skulde hænde.»

Olga og Bergliot var kommet helt op.

At der var en knause til, stod at læse i deres lange ansigter.

«Den næste er det — for der er næsten bart — ser dere ikke?»

Jo, men hvorledes skulde de komme op? Det var jo bare sten paa sten — en eneste ur.

«Vi maa be Gud hjælpe os,» sa Kiss.

«Ja, jeg har alt gjort det,» sa Marie.

«Jeg ogsaa.» — — —

Mere paa fire end paa to naadde de tilslut op den sidste bratte knause.

Toppen var naadd! —

Kiss og Marie var de første; men de ventet med jubelen, til alle fire var der.

Det blaaste saa sterkt, at de fandt det tryggest at binde lommelærklæ om hodet og ta hatten i haanden. —

Utsigten var vidunderlig. — Solen holdt netop paa at synke ned i havet langt der ute, og de sne-dækte fjeldtopper i bakgrunden farvedes røde av dens sidste glødende straal.

«Slik ser altsaa Norge ut. Hvor meget fjeld der er!» ropte Bergliot i vinden.

Fjorden og stranden med gaardene paa den anden side laa stille og fredelig dypt nede.

«Saa synger vi «Ja, vi elsker», da!» —

«Elsker det og tænker paa vor far og mor.» —
Marie stanset med ett.

«Aa, hvad tror dere, mor tænker om os!»

Hun bet sig i læben — øinene blev glansfulde.

De andre hverken saa eller hørte. De viftet med hattene og sang av fuld hals — stemningen øket efterhvert.

«Norske mand i hus og hytte» og sidste vers.

«Hurra for gamle mor Norge! Hip, hip, hurra!»
ropte Bergliot. — «Hold en tale da, Kiss!»

«Kjære Rakkestøhest!

Her ligger du saa stø som en prest,
mens vi tramper paa din skaldede isse.

Jeg tror, jeg tør sige for visse,
at det er første og sidste gang,
du hører av os en sang.

Ti nu maa vi nok sige dig farvel,
vi er sultne og trætte for ikveld. — — —
— Længe leve Rakkestøhesten!» —

Alle fire ropte hurra og svinget med hattene. — — —

De var blit frimodigere, efterat de hadde faat øie paa en sti, som førte ned til dalen paa den anden side. Stien saa ganske bra ut, men gjorde en lang sving nordover, før den dreiet ned mot stranden.

En sidste hilsen til fjeldene, fjorden og havet og saa bar det nedover. — — —

«Er dere ikke glad, at vi holdt ut — tænk, hvor flaut, om vi hadde kommet ned til sæteren og sagt,

at vi ikke klarte saan let fjeldbestigning! Nei, her er egne norske jenter, her!»

Bergliot sprang let nedover den smale sti — og de andre efter. —

Pludselig stanset de alle som paa kommando. —

Et fælt brøl skar gjennom aftenens stilhet.

«Ulv eller bjørn,» stammet Marie.

«Hys!» —

Et brøl til.

«Kjære Gud, bevar os!» bad Kiss med foldede hænder og saa op mot himmelen.

«Ja, kjære Gud,» hvisket de andre.

«Det er vist langt borte,» sa Olga.

«Det er den olme oxen, som Synnøve snakket om,» sa Kiss — hun skalv i stemmen. Men da hun saa, at hendes ængstelse smittet paa de andre, tok hun sig sammen og med næsten freidig mine og et litet smil sa hun:

«Men selv om det er oxen, saa kan dere da begripe den flyer ikke paa fire voksne mennesker — — — du maa for sikkerhets skyld ta av dig den røverhatten, Marie, — den er jo ildrød!»

Marie tok i en fart hatten av og kastet den ind mellem trærne.

Midt i skrækken virket dette saa komisk, at de andre storlo. —

«Nei, tul den bare sammen og put den i lommen, Marie.»

«Nei, nei!» ropte den forskrækkede Marie. «La

den bare ligge. Blaas i hele hatten. Kanske oxsen ser tvers igjennem klærne for alt det, vi vet.»

Kiss sprang bort efter hatten, knyttet lomme-tørklæ omkring og stak det ind i blusen sin.

Et brøl igjen, men længere borte.

«Jeg rikker mig ikke av flekken,» sa Bergliot bestemt. «Det er meget bedre at ligge her end at risikere at bli stanget ihjel.»

«Husk paa alle de, som venter paa os! Og la os ikke hefte bort tiden med at stanse for hvert brøl, vi hører. Vi er jo ikke sikrere for oxsen her, end om vi gaar videre,» sa Kiss energisk.

Bergliot hadde sat sig helt ned i lyngen, blek og forskrækket. Marie hadde taarer i øinene og visste ikke, hvad hun vilde; tanken paa far og mor lokket hende videre, men oksens brøl gav hende mest lyst til at lægge sig ned ved siden av Bergliot.

«Det er sandt, som Kiss siger,» sa Olga. «Det nytter da ikke at være her; desuten kan her jo komme baade ulv og bjørn, og det er da meget bedre at kjæmpe mot en okse. Den er da litt civiliseret ialfald.»

«Ulv og bjørn, ja. — Aa, bare vi ikke var gaat helt op!» klaget Marie.

Kiss var nu et godt stykke foran. Olga skyndte sig efter, og Bergliot opgav tanken om natteherberge i skogen, tok Marie under armen og ruslet efter.

«Nu maa vi skynde os alt, det vi kan,» for-
mante Kiss. «Selv om vi hører oxsen, maa vi
gaa nedover. — Husk, hvad det staar: Den, Gud
vil bevare, er uten fare. — Gud kan jo styre det
saa, at oxsen gaar en anden vei end os.»

«Tror du virkelig, Gud gjør slikt noget?» sa
Bergliot vantro.

«Om jeg tror, ja! Gud er jo almægtig.»

«Ja, — men saanne smaating; tror du Gud bryr
sig med alt?»

«Ja, det tror jeg,» sa Kiss med varme. «For
det staar i bibelen, at vi skal kaste al vor sorg
paa ham, ti han har omsorg for os.»

«Hm — ja; hvis det er sandt det, som staar i bibe-
len, saa,» indvendte Bergliot. «De lærde siger jo, at
det meste er bare noget apostlerne har fundet paa.»

«Har ikke du ofte faat det, du har bedt om da,
Bergliot?»

Bergliot blev rød.

«Sandt at si har jeg ikke bedt saa ofte — men
— — jeg har da bedt om mange ting, som jeg
ikke har faat.» — — —

De fire veninder gik nu raskt nedover stien,
som stadig førte dem dypere ned i dalen. Gjennem
orekrat, over stok og sten og smaa brusende bækker
gik det som en dans.

Den ofte knudrede, ujevne sti føltet som den
behageligste chausse efter den slitsomme, farlige
opstigning.

Kiss gik fremdeles i spidsen, Bergliot var nu kommet bak hende, foran Olga.

Det var ikke ofte Bergliot brød sig om at «snakke religion». Det var noget hun ikke befattet sig med. Hjemme blev den læresætning praktisert: Enhver er sig selv nærmest, enhver er sin egen lykkes smed. — Der var aldrig tale om at hente hjælp fra Gud, og det blev betragtet som under et fornuftig menneskes værdighet at be.

«Enfoldige kræ!» sa hendes far, naar han om søndagen stod ved vinduet og saa folk gaa til kirken. — I denne luft var Bergliot vokset op.

Paa Leitet var alt anderledes. Der blev holdt andagt hver morgen. — Bedstemor læste selv i en andagtsbok og bad Fadervor. Birgitte spilte til salmerne, og alle maatte synge med.

«Du har ialfald ikke vondt av det, hadde far skrevet, — og din forstand vil nok vite at holde det utenfor din ellers let mottagelige sjæl.» — — —

Hun hadde heller ikke brydd sig noget om alt dette, helt til nu i det sidste.

Hun og Kiss hadde faat værelse sammen. — Amalie mente, det var heldigst at skifte, saa de ikke rottet sig sammen og grodde fast i sine egenheter.

Kiss læste i bibelen og en liten andagtsbok for unge. Efterpaa laa hun stille med henderne foldet. Da bad hun vist.

I begyndelsen hadde Bergliot gjort litt nar av hende; men Kiss hadde ikke brydd sig om det,

og naar det ingen moro var ved det, hadde Bergliot lat hende være i fred. — — —

— De var nu naadd helt ned i dalen, uten at oksen hadde lat høre fra sig. — Derborte skimtedes landeveien.

Humøret var vendt tilbake — strabadserne og ængstelserne var glemt, og i marsjtakt sang de:

«Varsko her! Varsko her, i gevær kommer hele Leitets hær. Ungdomsblod, fuldt av mot — rask og let paa fot. Skjønt vort lille kompani tæller faa — saa langt fra ti gange tre, la mig se make til armé!»

Hurra! Der laa Rakkestøgaarden.

Tre gange tre hurra for Rakkestø! — — —

Men hvor var allesammen henne?

Tjenestepiken kom dem imøte. — Hun hvisket, som var hun ræd, nogen hørte det.

«Ja, no kann dykker nok skunda, dykk! Her hev vori slik opstandels, og gamlefrua var reint forstørra!»

«Er bedstemor syk, da?»

«Sjuk! Ja, dykker skynar vel, ka hu er sjuk for? — Dei hev mest trudd, at dykker hadde faldi utfor, slik fæl veg, som det er upp til toppen denne sida.»

«Ja, har vi ikke været flinke!» ropte Bergliot. «Vi er norske jenter, ser du!»

«Men di maatte ikkje, hadde ho Amalie sagt. Dykker skulde berre paa Sæterkollen, me kallar.»

»Jo, du, — tante gav os lov, hun, — det gjorde hun,» forsikret Kiss. — — —

Men hvor var de henne?

Bedstemor og tante Ellen med Berte kokke som skyss var rodd hjem for en time siden, og doktoren like efter, da han var blit hentet til en syk. Manden, som kom efter ham, fortalte, at han hadde set nogen væsener oppe paa toppen, og da var der jo ikke tvil om, hvem det var.

Per og Severin Ekebø var gaat opover for at lete efter dem. Ekebøstuten gik løs oppe i lien, og den var de nu mest rød for.

Dette var lite hyggelig at høre for de fire turister.

De følte, at det mest spændende av hele turen var tilbake, og det var derfor med en viss beklemt følelse, de slæpte sig ned til stranden.

«Der er de!» hørte de Augusta rope. — — —

Ingen jubel, ingen velkomsthilsen, — kun mørke truende blikke.

«Hvor rare de er,» sa Kiss.

«De ser saa sinte ut,» hvisket Olga. — — —

«Hvad tænker dere paa, smaapiker?» lød Amalies myndige stemme. «Nu har dere for det første opholdt os her to timer længer end nødvendig, og dernæst sat os alle i en stor ængstelse og der ved ødelagt fuldstændig denne hyggelige eftermiddag for os.»

Ingen av turistene svarte. For Amalies ansigt vidnet om et saa sterkt oprør, at denne utgydelse

saa langtfra kunde være istand til at bringe hende i likevegt.

Foreløbig overlot hun ordet til doktorfruen.

«Og du, Marie! At du kunde gjøre os den sorg og ængstelse. Du vet jo, hvor vanskelig du har for at klare dig i fjeldet! Og saa ta fat paa en slik opstigning! — Vet dere, at for nogen aar siden faldt en dame ned og slog sig ihjel paa stedet, da hun forsøkte at klatre opover et litet stykke. — Der findes jo ingen anden opgang til toppen end fra østsiden, saa det er et Guds under, at dere er kommet vel ifra slik uvettig færd.»

Doktorfruen var blek av bevægelse. — Sinnet var ikke saa stort, som ængstelsen hadde været. Men morens ord gjorde saa sterkt indtryk paa Marie, at hun begyndte at graate.

«Ja du kan nok graate, Marie, — og det var rettest, om dere alle viste en slik anger,» sa tante Ellen.

«Men vi hadde jo ingen anelse om, at det var saa farlig,» tillot Kiss sig at bemerke.

«Det var like galt, Kiss, — selv om det hadde været den bedste vei i verden. Ulydighet og opsætsighet hadde jeg mindst av alt ventet av dig — du skulde ha visst bedre.»

«Men du sa jo selv, at vi kunde gaa helt op, hvis vi fandt veien!

«Dere maatte da forstaa, at det kun var en spøk! — Det faldt mig ikke ind med en tanke, at dere

kunde falde paa noget saa vanvittig som at klatre opover en slik ur.»

«Men vi klarte det da, Amalie! Si mig saa om vi ikke er flinke. Herefter vil vi bli kaldt tindebestigere, — vi har klart det, som ingen anden har gjort før,» sa Bergliot muntert.

Ingen smilte — hendes medskyldige vaaget ikke, og de andre fandt slik snak flaaset og fræk.

Amalie la straks en dæmper paa hendes begeistring.

«Istedetfor at være kry av deres ulovlige utflugt, burde dere heller takke Gud saa inderlig, som har bevaret dere fra en ulykke!»

«Ja, det har vi ogsaa,» sa Marie. «Dengangen oksen brølte, bad vi allesammen, og engang var jeg nærpaa at styrte utfor en skrænt, men Kiss frelste mig! — Aa! — Jeg gaar aldrig paa en slik tur mere.» —

Marie stønnet og holdt hænderne for ansigtet, mens hun gjenkaldte scenen i erindringen. — — —

Alt og alle var nu placeret i færingen, og Severin Ekebø og budeien begyndte at ro.

Kiss hadde faat plads ved siden av tante Amalie. Hun følte, at tante var opbragt helt i dypet av sin sjæl. — — —

Det var skrækkelig kjedelig. — Men hun kunde ikke si mere, end hun hadde sagt — det var, som noget bandt hendes tunge.

Be om forladelse? — Nei, — hun hadde ikke gjort noget galt med sit vidende. — — —

Helt fra den dag, man begyndte at tale om en tur til Rakkestøsæteren, hadde hun tænkt paa hestens isse. Og hun og Bergliot hadde ofte utmalt, hvor rart det maatte bli at staa saa høit oppe og se ned til alle sider.

Slik var det jo ikke blit, for hesten laa ikke saa frit, som de hadde trodd — bakenfor laa endda høiere fjeld. — Oppe paa selve Galdhøpiggen kunde en vel føle sig rigtig høit uten at se høiere fjeld, som stængte utsigten til nogen kant. Det maatte være storartet at komme saa høit.

Hvor høi var Rakkestøhesten mon? — Severin visste det nok; men hun turde ikke spørre — det vilde høres frækt ut. — — —

Over hele baatlaget var en trykket stemning. Hele turen var ødelagt, hadde tante Amalie selv sagt.

«Ja, du kan gjerne dra et tungt suk, Kiss,» bemerket Ellen med antydning til et smil; «du gaar nok ikke mere med paa slike galskaper.»

«Det var mit paafund; jeg foreslog, at vi skulde gaa helt op, — saa jeg har mest skyld.»

«Saa, — det hadde jeg ikke tænkt,» sa Amalie.

«Nei, du trodde selvfølgelig, jeg var fristeren, ikke sandt Amalie?»

Bergliot tittet bort paa Amalie for at se, om hun nu tillot en liten spøk.

«Ja — jeg maa tilstaa, at det hadde lignet dig mest, Bergliot.»

«For én gangs skyld gaar det an at gjøre en skjælm uret,» sa Bergliot frimodig; — hun skjønte tordenbygen holdt paa at trække bort — lynene blev mattere og skraldene svakere. — «Men Kiss var den modigste, da oxen brølte. Hadde jeg faat raad, hadde vi været der endnu.»

«Aanei, du var 'kje so nauden,» sa Severin Ekebø langsomt. «Du hadde nok pitla deg ned so fort som mogelegt, naar det tok til aa myrkne.»

«Ja, kanskje det.» — — —

*

Bergliot og Kiss puttet sig godt ned i sine senger.

Det smakte godt at faa strække sig og ligge i en god seng.

«Bedstemor var mest sint, tror jeg. — Jeg har aldrig set hende slik. Tror du, hun virkelig var ræd for os, Kiss?»

«Ja, det var hun sikkert. Og naar jeg tænker paa det nu, synes jeg det var rimelig, de blev sinte allesammen. — Kan du begripe, vi ikke forstod, at tante bare spøkte?»

«Nei, — men jeg er græsselig glad for den turen likevel. Hadde ikke Marie været med, var det gaat dobbelt saa fort. — Tænk, nu har vi været paa toppen av et høit fjeld uten fører.»

«Seks hundrede meter over havet er den. Jeg spurte Severin, mens han drak kaffe i kjøkkenet. — Næsten to tusen fot, sa han, og der er jo vel tre

fot i en meter — saa kan vi si omtrent syv hundrede meter da,» sa Kiss.

«Ja, det kan vi. — Tusen tak for turen, Kiss. Du er en gasta kar, som Helene siger.»

«Vi maa ikke glemme at takke Gud, for at han bevarte os.»

«Nei, — jeg har bestemt mig til at gjøre det. — Forresten tror jeg nu, at Gud hører os. Det var da rart, at den oxen pludselig blev saa stille.»

«Ja — Gud er almægtig, ser du.»

«Ja, og saa hjelper han vist menneskene, selv om de ikke fortjener det. — Det er ordentlig snildt, synes jeg. For jeg hadde fortjent, at oxen hadde stanget mig.»

— — «Huf — — saa — deilig at ligge i en god seng du! Snak ikke mer om oxen, ellers drømmer jeg om den. — Godnat!»

«Godnat! Tak for turen!»

«Tak — i lige maade!»

DA KISS VAR KRAMBUKAR.

«STAKKARS BOTTOLF! Det er virkelig synd i ham, slik som han stræver med den lille hændelen sin — saa syk som han er,» sa tante Ellen. Hun hadde været nede i Malvik og kjøpt litt syssaker.

«Hvad feiler ham?» spurte Kiss.

«Aa — det er nok noget galt i maven, desværre. En operation maa til, hvis han nogengang skal bli bra. Og doktoren siger, at det nu er paa høi tid, han reiser. — Hver dag, som gaar kan bli skjæbnesvanger for ham.»

«Jamen, da er det jo for galt at vente,» sa bedstemor. «Han maa da kunne faa fat paa et menneske?»

«Ja, han har faat løfte paa Mons Ekebø inde i Sveen; men først om fjorten dage kan han komme — og inden den tid kan det bli forsent. — Jeg sa til ham, at han heller fik stænge butikken og reise imorgen den dag, men» — Ellen rystet paa hodet — «der var ikke tale om det. Han syntes ikke, han hadde raad til at tape en eneste dags handel, som rimelig kan være.»

«Er han ikke gift? Kan ikke konen passe butikken?» spurte Kiss.

«Stakkar, — konen døde for et halvt aar siden, og det lille aarsgamle barnet er midlertidig hos bedsteforældrene. — Stakkars mand! Javist er det synd i ham.»

— — —

Kiss fik pludselig slik lyst til at gaa en tur. — Det regnte og blaaste, men pyt — det var saa friskt og deilig.

«Jeg hefter godt op og tar hættten over hodet, saa behøver jeg ikke paraply.» — — —

Da Kiss hadde kjøpt en hvid traadsnelde, blev hun staaende og se paa Bottolf veie smør og mel.

«Er det vanskelig at forstaa loddene? — La mig se, — er det 1 hg. — og det — 5 hg. — Ja, det er jo det samme som et pund.»

Bottolf nikket.

Kiss saa nøiagtig paa alle lodderne. Der var helt ned til 5 gram — det var bitte litet.

«Du Bottolf, tror du jeg kunde klare at passe butikken nogen dage?»

Bottolf slap meterstokken. — Han holdt paa at maale strømpebaand til den vesle jenten, som hadde kjøpt smør og mel. Der var ikke flere i den lille butikken. —

«Ka meiner du?»

«Jo, nu skal du høre. — Hvis du vilde lære mig at veie og maale, skal jeg gjerne passe butik»

ken, saa du kan faa reise til byen og bli bra. — Jeg kunde være til Mons Ekebø kom.»

Kiss saa spændt paa Bottolf.

Han saa ut gjennom vinduet — klødde sig bak øret — tok saa et par drabelige skridt over gulvet, lukket op døren til kottet ved siden av butikken — til lageret, kikket ind, gik saa tilbake til disken og stanset op foran Kiss.

«Jau, det trur eg nok, du klarer fint. For du e'kkje ta deim bydama, som er rædd aa ta i simple folk. — Men du fekk faa'n Per til aa bera brødkassa op med'n Tallak.»

— «Jada, la Karen faa strømpebaandene, saa begynder vi straks.» — — —

Det var nok ikke saa let, som det saa ut til at faa poserne til at staa paa vegten, — men det gik bedre for hver gang.

Kiss foreslog, de skulde veie op de almindeligste varer som mel, sukker og gryn, saa blev det lettere, om der kom mange ad gangen. — Hun hadde set, at den lille butik kunde bli stappende fuld, og kunderne stod som sild i en tønne, ventende paa at bli ekspedert, — det var onsdag og lørdag, naar brødkassen kom fra byen. — —

«Nu kan du komme og handle Bottolf, saa skal jeg se, om jeg klarer det ganske alene.» —

Ja — Bottolf utenfor disken.

«Ei mark grønsaape og eit pund risengryn.»

«Det var godt — grønsaapen hadde vi glemt.»

«Den staar i kassa under bordet.» — —

«Er det for god vegt?»

«Aanei — papiret er so tjukt, det gjer vel mon det og. — Jau, du hev laget. Du fekk nok fin butikplads i byen, kor du vilde,» smigret Bottolf. «Eg kunde kanskje skaffe deg plass i Strandgata hos søskendbarnet aat kona. Han hev ein rektig fin klæsbutik, og det var no reinsligere aa maale end at fare med al denne veiinga!»

Det bleke ansigt saa helt fornøid ut ved tanken paa, at han kunde gjøre Kiss en tjeneste igjen.

«Neitak, det maa du ikke bry dig med. Jeg duger nok ikke til at være butikfrøken,» sa Kiss.

Men Bottolf tænkte i sit stille sind:

«Jamen skal ho ha plassen hos 'n Sivert Økland.»

Da Kiss hadde faat greie paa, hvor alle varene stod og klarte lodderne og metermaalet paa fingrene, følte hun sig alt som helbefaren handelsmand. — —

«Ja, nu kommer det bare an paa, hvad bedstemor og tanterne siger, — for jeg har ikke snakket med dem om det. Jeg vilde først høre, hvad du sa.»

«Javel — — kanskje du vil eg skal spørja, om du fær lov?»

«Neida, — jeg er viss paa, jeg faar lov, men det er bedst, at du kommer indom iaften, saa du faar vite det sikkert.» —

«Ja! — Og da trur eg sandelig, eg reiser imorgo den dag, for det er 'kje rart med meg.» — —

Det behøvde han ikke si. Det store, bleke ansigtet med de matte, rødkantede øinene fortalte nok om, at ikke alting var, som det skulde være. — Men Kiss syntes næsten, han var kommet sig, efterat hun hadde tilbudt sig at være butikjomfru.

— — —

— Næste morgen stod Kiss iført et stort blaarutet kjøkkenforklæ og ærmer og veide kaffe til en gammel kone, mens baaten med Bottolf ombord dampet utover fjorden.

Konen kjendte ikke Kiss og trodde, hun var Bottolfs kjæreste.

«Du fær nok ein snilde mann, men sterk er en ikkje, det veit Vorherre. Men du veit vel ka du gjer.»

Da Kiss oplyste om feiltagelsen, sa hun:

«Ja, eg tykte nok, du hadde for fine hænder til aa bli bondekjering, men slike butikfr kener hev no ikkje m kkearbeid heller.» — —

Da hun var gaat, saa Kiss sig om. — Her var sandelig ikke for rent. Butikfr kenen fik visst forsøke at faa litt stygge hænder. Der var jo baade b tte, vand og saape, — og en sur, skidden klut fandt hun bak en tønde.

I lagerv relset var en liten, rusten kokeovn. Der tændte hun varme paa og satte vand over i en kasserolle, saa hun slap at vaske i koldt vand. Ovnens r k temmelig meget, men det fik ikke hjælpe. Døre og vinduer blev slaat paa vid v g, og den friske, rene septemberluft strømmet ind.

Disken var fælt skidden. Den hadde været brunmalt engang, men det meste av malingen var nu avslitt, og i sprækkene mellem bordene hadde gryn og erter fundet et blivende sted.

Den maa først vaskes — nei, skures. Men der fandtes ingen brukt skurebørste — saa fik hun ta en ny, — kunde gjerne betale den selv, den kostet bare 25 øre. En god klump soda i vandet og saape paa børsten. — — —

Kiss trak ærmene godt op, tok saa fat og skurte av alle kræfter.

Da det første stykke var grundig skuret og vasket, frydet hun sig ved at se den store forskjel.

Det var sandt, som Berte kokke engang sa: «Det er gildare aa skure, naar golvet er mykje skite, for daa syns det.»

Javist syntes det! — —

Det var bare den aber ved det, at Kiss syntes disken var blit for fin til at bruke. Men hun fik være litt forsiktig og passe paa, at kunderne ikke satte de skidne kurvene og parafinkanderne fra sig paa disken. —

Saa var det gulvet. Stort var det ikke, men du verden saa grusom skiddent. — Først maatte det sopes; det blev en hel papplate med bøss — og saa paa knæ med bøtte, skurekost og klut. —

Hadde det været moro at skure disken, var det ikke mindre nu. Forskjellen var som dag og nat —

sort mot hvit — en svakere sammenligning kunde ikke brukes.

Og saa ofte som hun hadde været herinde før uten at tænke paa, at der var skiddent! — Hun hadde aldrig lagt merke til gulvet ialfald. — Det var som det skulde saa være, at det var tilsølet foran disken — indenfor, der hvor Bottolf residerede, var nu ikke stort bedre.

Saa litet som gulvet var, kjendte hun det i armene og knærne, da hun var færdig. — Og slik ligger Berte og Helene hver eneste dag paa de store stuegulvene! — Hun skulde nok bli mer forsigtig herefter, det var sikkert. — —

Gulvet i lagerværelset var værre end værst, men det fik være til imorgen, for nu var klokken saa mange, at hun kunde vente kunder.

I grunden var det heldig, at hun hadde faat vaske ifred. Det vilde ha været litt flaut for Bottolf, om nogen hadde kommet, mens gulvet var halvfærdig. — Naar de nu kom, kunde de tro, det hadde været saa fint, før han reiste. —

En gammel sæk fra lageret blev grundig ristet og banket med en birkekvist, før hun la den fire dobbelt foran indgangsdøren som matte.

Hun hadde den største lyst til at skrive paa en stor lap:

«Tør av føtterne!»

Men for Bottolfs skyld gjorde hun det ikke. — Var det min butik, skulde jeg nok gjøre det;

og en spyttebak skulde her staa, saa ikke de fæle tobaksklyserne fik lov at flyte rundt paa gulvet. —

Der blev ikke rar handel om formiddagen — én nu og da, — saa hun fik god tid til at rydde i manufakturavdelingen. — Det hadde hun faat lov til av Bottolf, og han stod sig paa den tilladelse.

Sirts og blaatøi, vadmæl og lerret laa pakket op paa hverandre hulter til bulter; noget var skjævt sammenrullet, andet var krøllet, — og oppaa tøyerne stod papæsker med baand og knapper.

Kiss gjorde her en fuldstændig revolution. Alt blev flyttet bort paa disken; hylden blev vasket; og saa fornøiet hun sig med at pynte rigtig pent op, idet hun sorterte og la det ensartede sammen — paa skraa ut fra væggen, da tok det sig nydelig ut — æskerne i hylden under; der blev god plads, naar hun satte dem oppaa hverandre med den smaleste side frem. — — —

«Nu Kiss, — hvordan liker du din nye stilling?»

«Udmerket!» forsikret Kiss og viste tante Amalie resultatene av formiddagens arbeide.

Tante Amalie lo.

«Ja, det er gjerne slik, at naar et arbeide er nyt, finder man fornøielse i det, men saasnart det blir gammelt og dagligdags, taper man interessen, og man finder det trivielt og kjedelig.»

«Ikke alt arbeide vel?»

«Si heller: Ikke alle arbeidere. For der er heldigvis dem, som altid finder sit arbeide interessant og nyt.»

«Det vil jeg, naar jeg blir lærerinde,» forsikret Kiss. «Da vil jeg aldrig si, som jeg har hørt nogen lærerinder si: «Uf, for et aandsfortærende, opsplitende arbeide det er at ha med unger at bestille.»

«Nei, det haaber jeg rigtignok ikke, du kommer til at si, for denslags uttalelser vidner om liten kjærlighet til lærergjeringen. Du vil altsaa heller være lærerinde da, Kiss? — Kunde det ikke være moro at nedsætte sig som handlende her paa Leitestranden og konkurrere med Bottolf? Du fik nu vist det fineste publikum,» sa tante og saa beundrende paa de nette hylder med de smakfulde tøibunker.

«Ja — ogsaa kan jeg veie og maale aldeles rigtig. Kjøp litt da frøken Amalie, jeg har rikelig utvalg i aller fineste delikatesser, saa De kan bare forlange — og pyntesaker direkte fra Paris! Se her!»

Hun skoggerlo og holdt et rødt blomstret hode-tørklæ opimot Amalie.

«Se bare! Det vilde passe udmerket til frøkenens gyldne haarfylde!»

«Tøvekop!»

Tante Amalie tok tørklæ og gav hende en liten ørefik.

«Jeg antar, butikjomfruen ikke forsmaar litt middagsmat?»

Og frem av kurven tok hun et lokkefat og et spand.

«Frikassé og eplesuppe! Ak a mig!»

«Ja, og efterpaa skal du faa dessert.»

«Aanei, la mig faa den først, snilde tante. Jeg vet, hvad du mener — brev hjemmefra, ikke sandt?»

Hun gav sig ikke, før hun hadde faat brevet, og trods tantes befaling om at spise, mens maten var varm, rev hun det straks op.

Før den første side var læst, hoppet hun ned av disken, hvor hun sat — tok tante om livet, svinget hende rundt og ropte jublende:

«Hurra! Hurra! Far skal flytte! Hurra! Hurra! Og jeg maa reise, saa snart som mulig. Er det ikke storartet?»

Tante Amalie løsgjorde sig av hendes stormende favntak.

«Læs da! En skulde mindst tro, du var blit millionær, saa ellevild, som du er.»

«Forstaar du ikke det da tante: Nu kan jeg faa læse til artium. — — Ja, hør, — skal jeg læse: — «Jeg har den glædelige nyhet at meddele dig, at jeg er blit ansat i Kristiania med betydelig høiere gage og skal tiltræde 1ste oktober. Jeg haaber, du kan bli reisefærdig rigtig snart, da der ingen tid er at spilde, hvis du skal tænke paa at begynde paa gymnasiet. Hvad du i denne maaned har maattet forsømme, faar erstattes ved privatundervisning, om det viser sig nødvendig. Det er da bedst, du reiser direkte og bor hos onkel Julius

de fjorten dage, indtil vi kommer. Jeg skal selv skrive til ham desangaaende. — Jeg skulde gjerne ønske dit ophold hos bedstemor noget længere, men som forholdene nu tegner sig, finder mor og jeg det rettest, at du ikke venter et helt aar til, men begynder straks, mens middelskolekundskaerne sitter nogenlunde fast.» — — —

«Er det ikke storartet, tante?»

Tante Amalie var ikke svært begejstret — mærkelig nok.

At hun ikke blev overrasket skrev sig fra, at nyheten var læst i hovedstadsavisene, som kom samtidig med brevet. Og hun havde da straks tænkt sig, hvilke følger denne forflyttelse vilde faa for Kiss.

«Kristiania er nu ikke noget sundt opholdssted, saa det er et stort spørgsmaal, om det til syvende og sidst blir nogen fordel for dere,» indvendte hun.

«Da kan vi bo utenfor byen,» sa Kiss — «baade far, Erik og jeg gaar saa fort, og vi har bare godt av den turen.»

«Aaja — naar jeg skal være ærlig, synes jeg nok, det er mer glædelig end sørgelig, at far er blit forflyttet. Den økonomiske stilling vil visselig bli bedre. Men et andet spørgsmaal er, om vi tillater, at du reiser langs kysten paa denne høstens tid!»

«Pyt! Ikke naar jeg reiser paa første plads.»

«Ja, det skulde bare mangle — at reise paa anden plads. — Ja, spis nu, — maten er vel blit kold.»

«Pyt — det gjør ikke noget! Det smaker deilig. — Du tante! Den desserten var god, du!»

«Ja — men — kunde du ikke tænke, at for enkelte er glæden blandet med litt sorg? Der er nogen gamle, strenge tanter og en bedstemor, som har glædet sig til at ha en ung pike hos sig i vinter, og nu blir de ganske alene — uten sang og musik og Kiss's gode humør.»

Nei — naar tante Amalie snakket slik, da blev det formeget for Kiss.

«Aa, det har jeg ikke tænkt paa — uf — jeg har heller ikke saan lyst at reise — jeg har glædet mig til ivinter, maa du tro — — men du vet, jeg maa jo reise.» — —

Hun drog litt paa det. — Kanske hun allikevel skulde vente til næste aar? — Hun var begyndt at hjelpe litt mere til nu, Pernille og de to andre var reist. — Middagsmaten klarte hun somoftest alene med Bertes assistance. Og tante Birgitte kunde ikke nok si, hvor deilig det var at sitte i ro inde hos bedstemor.

Tante Amalie var begyndt paa en ny kokekok for by og land, og Kiss hjalp hende engang imellem med renskrivningen. — Og alle var glad i sang og musik. — Ofte læste hun høit om aftenen. Hun blev ikke hæs som tante Ellen og behøvde ikke briller. — — —

Men mor og far vilde jo hun skulde reise.

— — —

«Tusen tak for maten. — Det blir vel saa, at jeg maa reise allikevel, tante.» —

Tante smilte.

«Selvfølgelig. — Du maa aldrig tænke, at vi vilde ta imot et saa stort offer av dig, vennen min.»

Kiss vilde si noget, men tante avbrøt.

«Jeg vet, hvad du vil si. Du behøver ikke at forklare det. Vi kjender dig saapas godt nu, at vi vet, hvad du kunde falde paa at foreslaa.» —

Flere kunder kom.

Amalie gikk, og Kiss fikk det saa travelt hele eftermiddagen med at veie, maale og pakke ind og prate med bønderne, at hun næsten glemte brevet.

Da brødkassen ut paa eftermiddagen var kommet, blev der liv i den lille sjappen. — Det surret om ørene paa Kiss, saa hun mangengang stod helt forstumlet.

«Dere skal faa allesammen, bare dere vil være litt taalmodige,» stønnet hun, rød og varm og med haaret i uorden. «Og saa maa dere være saa snilde ikke at ta hverken boller eller stomp selv, for ellers er det umulig at holde greie paa det,» fortsatte hun meget bestemt og skjøv lempelig to gutter bort, som tænkte at benytte sig av virvaret til at ekspedere sig selv.

Saken var nemlig den, at Bottolf aldrig hadde brydd sig med at faa kassen løftet over disken. Den lille faldlem i disken var nemlig ikke bredere, end at Kiss saavidt kom sig igjennem.

Med ett fik hun en lys idé.

«Hans og Martin, dere vilde vel ikke hjælpe mig med at løfte kassen over disken?»

«Jo, det var sandt!»

At de ikke havde tænkt paa det før. — I en—to—tre var den oppe paa disken og nede paa den anden side.

Nu aanded Kiss lettere. — Her var hun ene herskende, — og enhver maatte vente til hans tur.

«Ho e'kkje dom,» sa karene sig imellem; «men ho e'kkje mann nok te klare kassa utafør disken.»

Marte forpagter maatte absolut ha sirup, og det med en eneste gang. Hun hadde glemte det, da hun fik de andre varer før kassen kom.

«Ja, du skal faa.» — —

Sirupstønden stod i lageret. Kiss tok tappen av og satte spandet under, mens hun fortsatte med brøtdelingen.

Marte var kommet i snak med en nyankommen kunde og glemte hastverket, og Kiss visste, at siruppen randt saa smaa, at det var ingen fare med at la spandet staa. —

«Nei, no fær eg heimat — det var berre den siruppen.»

Ak og ve! Spandet var fuldt — blikkskaalen under var fuld, og utover det ikke for rene gulv fløt den brune, tykke væske. —

Kiss blev et øieblik staaende som lamslaat; men straks fattet hun sig, fik fat i tappen paa bunden av blikkskaalen og stanset oversvømmelsen.

Hvad skulde hun gjøre med spandet? Det var jo aldeles oversmurt. — Der laa skurekluten fra i formiddag. Den tok det værste bort; men det var ikke nok. Spandet var ikke dermed rent.

Der fandtes ikke en draape vand og ikke et plag at tørre med.

«Du maa undskylde Marte; men siruppen er nok rendt litt over, og jeg har ikke noget at tørre med. — Kan jeg faa lov at sætte spandet ned i to tykke poser og saa surre papir rundt hanken, saa kanske du kan bære det, som det er?»

Ja, det gjorde ikke noget. Heldigvis var det Marte. Hun var saa blid og snild, og hun hadde et særlig godt øie til Kiss, efter at hun engang hadde hjulpet hende med at skrive brev til sønnen i Amerika. — —

Da Marte var gaat, var det bare Sara Holmen igjen. Hun skulde ha to kg. hvetemel. De var saa fine paa det paa Holmen, at de brukte hvetemel, hvor andre brukte rug og grynmel, og kake til kaffen, mens de fleste smaafolk deromkring nøiet sig med stomp. — —

Der var næsten skrapet i hvetemelsskuffen — knapt et pund igjen, og for at komme til tønden i lageret maatte Kiss forbi oversvømmelsen — mel-tønden stod like bak siruppen. —

Hvordan skulde hun nu klare det?

Hun fik ta en rigtig stor pose mel og fylde den, skuffen var for tung at bære ut. — Pyt san! Der

stod jo en liten kasse med hvetemel i like indenfor døren. — At hun ikke hadde set den før. — Det var rart Bottolf ikke hadde snakket om det. Kanske han hadde tømt fra tønden op i kassen, for at det skulde være letvintere for hende. — Meltønden var svært høi og ikke mere end halv av mel, saa hun maatte staa paa en stol for at naa nedi.

«Pleier Bottolf ha mere end en sort hvetemel, Sara?»

«Nei, ikkje det eg veit.» — —

Ja, saa maatte det vel være dette da.

Kiss veiet de to kg., og Sara ruslet ned til bryggen for at ro hjem. — —

Kiss begyndte at rydde op. Det trængtes høilig. For hun hadde ikke faat tid til at rydde bort, eftersom hun drog frem.

Neimen om det var saa rart, at ikke Bottolf hadde det mer ryddig. — Det skjønnte hun nu.

Skulde hun for øieblikket følge sin lyst, vilde hun helst sætte sig i den gode armstolen i dagligstuen og la Berte opvarte sig med en god kop te og skaarne smørbrød.

Nu kjendte hun, at hun virkelig var træt — baade i armer og ben.

Gulvet var blit like skiddent igjen, men det fik være til imorgen med at vaske det — lageret med. Hun fik ta med en bøtte varmt vand hjemmefra.

Nu kunde hun vel snart stænge. Der pleide ikke bli stor handel efter klokken otte. —

Jo, der skrapet en av benene utenfor.

«Aa, er det dig, tante Birgitte. — Skal du handle?»

«Nei, jeg skal bare hente dig hjem. Nu kan du vist være træt for idag.»

Kiss gjespet. —

«Aaja, det skal smake godt at lægge sig, jeg har næsten ikke sittet i hele dag. —

«Stakkars barn! Bare dette ikke er altfor stridt for dig — og slikt spetakkel, som her er paa brøddagene!»

Kiss lo hjertelig.

«Ja, du synes vel, jeg ser klein ut!»

Hun saa sit friske ansigt i et litet speil, som hang paa væggen. «Lurvet og skidden er jeg; men det er ikke farlig med overanstrengelsen.»

«Ja, er du viss paa det?» —

Kiss lukket op døren til lageret og viste hende ulykken med siruppen.

«Det er bedst, jeg tømmer dette hvetemelet i skuffen med en gang. Det er ikke noget appetitlig at ha det staaende i en kasse uten lokk over.»

Hun satte kassen fra sig paa disken og drog ut skuffen.

«Hvetemel, siger du? Men kjære dig, det er jo veitnings!»

Tante Birgitte hadde av gammel vane stukket fingeren nedi — for at smake.

«Veitings? Hvad er det for noget?»

«Du har vel aldrig solgt dette for hvetemel!» ropte tante helt forskrækket.

«Jo. — Aa, hvad skal jeg gjøre? Er det giftig? — Sara var netop inde og fik to kg. — Hun maa være like utenfor bryggen. Jeg faar rope paa hende.»

Kiss styrtet ut. — Hun støtte paa Sara like utenfor.

«Aa, er det dig, Sara. — Det var godt du kom. — hvetemelet?» — —

«Ja, hvetemelet. — Tænk, eg hev vori saa uheldig at slippe heile posen ned i baaten — og mykje vatn var der, og den kleine baaten lækkjer so sørgjeleg — det æ'kkje greit for fattigfolk, frøken. — — Aa, er det frøken Birgitte. — — Ja, eg fær faa um ikkje meir end et kg. mjøl til, — han Lars orkjer ikkje eta rugmjølsgraut, so eg kokar kveite- mjøl te'n.»

Birgitte gjorde miner til Kiss, at hun ingen ting skulde si om feiltagelsen.

«Du faar la hende faa to kg. igjen, Kiss. — — Jeg skal betale det, Sara.» —

«Gud velsigne dokker for dette, Birgitte!» deklamerte Sara andægtig med vrængte øine og skjælvende stemme, idet hun strøk haanden under næsen for at vise, hvor bevæget hun var.

«Hadde det ikke været for veitingsens skyld, skulde hun ha faat en liten skjændepreåken,» sa Birgitte, efterat Sara med egte hvetemel i en to kilograms pose hadde sagt tak og farvel. — —

«Men hvad er veitings da, tante?»

«Det er noget man hvitner skorstensmuren med,
— Der lages en grøt av veitings og vand, og maler
man muren med det, blir den skinnende hvit.»

«Tror du Lars var blit syk av det?»

«Ialfald ikke frisk.»

«Aa, hvor glad jeg er over, at du kom ind. —
Var ikke det en Guds styrelse!»

«Jo, det var det ganske vist! Men det var
ogsaa meget ubetænksomt av Bottolf at sette den
kassen like for næsen din uten at si, hvad den
indeholdt.»

«Jeg haaber, jeg ikke har gjort mere galt idag,
som jeg ikke vet om.» —

«Nei, det har du vist ikke. — Sluk nu lampen
og ta pengeskrinet med dig, saa gaar vi hjem og
glemmer baade sirup og veitings.»

— — —

Da Kiss og Berte næste morgen var færdig med
rengjøringen av lageret og butikken, kom Mons
Ekebø overraskende for at overta stillingen.

Han gav Kiss kompliment for butikkens fine
utseende. — —

— Kiss var glad. — For selv om gaarsdagens
oplevelser hadde været en stor avveksling i det
daglige liv, lovet hun i sit stille sind, at det
skulde være baade første og sidste gang, hun var
krambukar.

*

*

*

Kiss hadde faat mange venner paa Leitstranden. Mange av dem var paa bryggen for at si hende farvel.

Bottolf var en av dem. — Han var netop kommet hjem fra byen efter en vellykket operation og var saa smaat begyndt at rusle i butikken.

«Du fær leva vel, daa! Og velkommen at! — Du skal vel hit og læra matstel, naar du eingong skal verta frue! — Det kann vera baade bra og vel aa lesa og studera og bli ei lærd frøken; men du passer no bedst til aa gifta deg — det meiner no eg.»

«Jeg er enig med dig, Bottolf,» sa tante Amalie. «Og vær sikker! — Hun kommer nok igjen. Derfor vil vi ikke si høitidelig og sørgmodig farvel til hende, men bare:

Farvel saalænge! Velkommen igjen!»

P. LYKKE=
EVEN
FOR AASE O

Kr. 1.25, indb. 1

Ørebladet: — — — Der er nok andre barn end Aase og Esben,
som vil more sig over disse eventyr. ar.

IVAR SÆTER:
FORTÆLLINGER

Kr. 2.50.

For nogen aar siden stod som føljeton i en avis en aldeles ypperlig liten fortælling som het «Svalen». Det var en perle av den rette sort, den slags, som ikke kan eftergjøres. Siden kom flere saadanne smaa fortællinger av Ivar Sæter. De var alle fortræffelige og blev mottat med den samme glade taknemmelighet. Ikke saa at forstaa, at disse fortællinger hører til barneliteraturen. Det er med dem som med de fleste av Aanruds fortællinger, at de glæder barn og voksne like meget, fordi de rører ved strenge, som vibrerer like sterkt i alle aldre.

Det er godt at disse fortræffelige smaastykker nu skal samles og komme ut sammen med andre, før ikke trykte. Saa kan ogsaa læseboksfatterne bli opmerksomme paa dem. «Svalen» burde findes i ethvert læseverk i norske barneskoler.

Ragna Nielsen.

CHR. BRINCHMANN:
P. A. MUNCH

Med billeder. Indb. kr. 1.50.

Utkommer i anledning 100-aars dagen for den berømte historikers fødsel den 15. desember 1910.

J. W. CAPPELENS FORLAG, KRISTIANIA
FOR DANMARK: DET SCHØNBERGSKE FORLAG, KJØBENHAVN

Depotbiblioteket

76g0 10 600

